

ANNELERİN ÇOCUK KİTABI SEÇİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Nilay BiÇICI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Danışman: Yrd.Doç. Dr. Şenay YAPICI

Afyonkarahisar
Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ekim 2006

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ**ANNELERİN ÇOCUK KİTABI SEÇİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

Nilay BİÇİCİ

Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ekim 2006

Danışman: Yrd.Doç. Dr. Şenay YAPICI

Bu araştırmada, çocuk kitaplarının tür olarak çeşitliliğini, fiziksel ve içerik özelliklerini literatürü tarayarak incelemek, bunun yanı sıra annelerin çocuk kitabı seçimi ve okumanın önemi konusundaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Bu araştırma, betimsel araştırma türüne girmektedir. Araştırmanın örneklemi, 2005-2006 eğitim öğretim yılında Afyon Merkezdeki beş ilköğretim okulunda ikinci sınıfa devam eden ve rast gele örnekleme yoluyla seçilen, sekiz yaş grubu, toplam 200 öğrencinin annelerinden oluşmaktadır.

Araştırma bulgularına göre, annelerin çoğunun lise mezunu ve ev hanımı oldukları, genellikle iki çocukları olduğu ve aylık gelir düzeylerinin ortalama 400-800 YTL arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca annelerin çocuklarına kitap almadan önce kitabı okumadıkları, çocuklarına düzenli olarak kitap almadıkları, çocuklarına kitap okumak için zaman ayırmadıkları; bunun yanı sıra çoğu ailenin evinde kitaplığı olduğu, çocuklarına yeterince harçlık verdikleri, kitap almaya ailece birlikte karar verdikleri belirlenmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen genel bulgular sonucunda, annenin mesleği, eğitim durumu, ailenin aylık gelir düzeyi ve evdeki çocuk sayısı ile annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında 0.10 düzeyinde anlamlı farklılık olduğu ve genel anlamda annelerin kitap seçim kriterlerine uygun görüşler belirtmedikleri belirlenmiştir.

ABSTRACT**MOTHERS' OPINIONS ON THE CHOSING CHILDREN BOOK**

Nilay BİÇİCİ

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY

Social Science Institute

October 2006

Advisor: Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI

In this study, it is aimed at examining kinds of children books their physical and content features by researching literature, in addition to this it is aimed to determine mothers' opinions on the importance of chosing children books and reading.

Sample of research is ocured by total 200 students' mothers whose children are chosen by chance from five primary school in the center of Afyon.

According to the results of study, most of mothers greduated from high school and they are housewife, have two children, their level income in a month is 400-800 YTL. In addition to this, before buying books to their children, mothers never read that books, they never have enough time for reading book to their children, also they have a small library in their house, give enough pocket Money and decide to buy books with their family.

As a result of this study, there is a 0.10 meaningful difference between mothers' job, education, level of income, the number of children in the house and mothers' opinions about chosing children book. Generally, mothers' opinions are not suitable for chosing criterions of book.

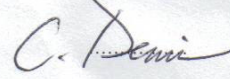
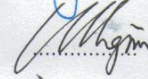
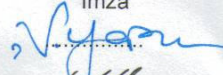
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

Tez Danışmanı :Yrd.Doç.Dr.Şenay YAPICI

Jüri Üyeleri :Prof.Dr.Mustafa ERGÜN

:Yrd.Doç.Dr.Celal DEMİR

İmza

İlköğretim anabilim dalı, Sınıf Öğretmenliği bilim dalı yüksek lisans öğrencisi Nilay BİÇİCİ'nin "Çocuk Kitabı Seçim Kriterleri ve Anne Babaların Bu Konudaki Tutumları" başlıklı tezi 06.10.2006 günü saat:10:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof.Dr.M.Ali ÖZDEMİR
MÜDÜR

ÖNSÖZ

Annelerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirdiği gerçeği göz önüne alınarak, annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşlerinin bazı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırıldığı bu çalışma pek çok kişinin yardımlarıyla hazırlanmıştır.

Özellikle tezimin bütün aşamalarında bana zaman ayırıp, yönlendirerek bu tezi hazırlamama yardımcı olan danışmanım Yrd.Doç.Dr. Şenay YAPICI'ya teşekkür ederim.

İstatistiksel çalışmalar sırasında yardımlarını esirgemeyen Prof.Dr.Mustafa ERGÜN'e, tez çalışmam sırasında maddi ve manevi yardımlarından dolayı eşim Fırat BİÇİCİ'ye ve anket uygulamalarındaki yardımlarından dolayı okul müdürlerine, örneklem grubunu oluşturan anneler ve öğrencilere teşekkür ederim.

Nilay BİÇİCİ

ÖZGEÇMİŞ

Nilay BİÇİCİ
Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı
Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans: 2001 Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği
Bölümü
Lise: 1997 İntaş Lisesi

İş/ İstihdam

2006- Sınıf Öğretmeni. Kozluca İlköğretim Okulu
2003 – 2004- Sınıf Öğretmeni. Afyon Ted Koleji
2001 – 2003- Sınıf Öğretmeni. FMV. Özel Erenköy Işık İlköğretim Okulu

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı: İstanbul, 01 Ağustos 1979 Cinsiyet: Bayan
Yabancı Dil: İngilizce

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZGEÇMİŞ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1
I.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	1
II. ARAŞTIRMA PROBLEMİ.....	1
III. ALT PROBLEMLER.....	1
IV.HİPOTEZLER.....	2
V. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	2
VI.SINIRLILIKLAR.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK KİTABI VE ÇOCUK EDEBİYATI

I. ÇOCUK KİTABI VE ÇOCUK EDEBİYATININ TANIMI.....	4
II. ÇOCUK KİTABININ BİÇİMSEL ÖZELLİKLERİ.....	5
III. ÇOCUK KİTAPLARININ İÇERİK ÖZELLİKLERİ.....	6
IV. ÇOCUK EDEBİYATI VE TÜRLERİ.....	7
A. Masal.....	7
B. Fabl-Destan-Efsane (Masalımsı Eserler).....	8
C. Müracaat Eserleri Ve Fen Kitapları.....	9
D. Şiir.....	9
E. Roman ve Hikaye.....	10
F. Biyografiler.....	11
G. Tiyatro Eserleri.....	12
H. Çizgi Romanlar.....	12
I. Resimli Kitaplar.....	13

V. SEKİZ YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM EVRELERİ.....	13
A. Bedensel Gelişim.....	13
B. Bilişsel Gelişim.....	14
C. Motor Gelişim.....	14
D. Dil Gelişimi.....	15
E. Duygusal Gelişim.....	16
F. Sosyal Gelişim.....	16
VI. ÇOCUK KİTABI SEÇİM KRİTERLERİ.....	17
VII. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	18

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

I. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	20
II. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	20
III. VERİ TOPLAMA ARACI VE VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ.....	20
IV. VERİLERİN İŞLENMESİ.....	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

I. ÖRNEKLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	23
II. ARAŞTIRMAYA KATILANLARIN GÖRÜŞLERİNİN GENEL DÖKÜM.....	25
III. ÖRNEKLEMDEKİ ANNELERİN GÖRÜŞLERİNİN MESLEK GRUPLARINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI.....	32
IV. ÖRNEKLEMDEKİ ANNELERİN GÖRÜŞLERİNİN EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI.....	47
V. ÖRNEKLEMDEKİ ANNELERİN GÖRÜŞLERİNİN AİLENİN ORTALAMA AYLIK GELİR DÜZEYİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI.....	62
VI. ÖRNEKLEMDEKİ ANNELERİN GÖRÜŞLERİNİN AİLEDEKİ ÇOCUK SAYISINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI.....	78

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

I. SONUÇ	93
II.ÖNERİLER.....	95
III. ARAŞTIRMA YAPACAK OLANLARA ÖNERİLER	95
KAYNAKÇA.....	VII
EKLER.....	X

Tablo 1.	Araştırmaya Katılanların Meslek Dağılımı	23
Tablo 2.	Araştırmaya Katılanların Eğitim Düzeyleri.....	24
Tablo 3.	Araştırmaya Katılanların Gelir Düzeyleri.....	24
Tablo 4.	Araştırmaya Katılanların Çocuk Sayısı.....	24
Tablo 5.	Araştırmaya Katılan Annelerin Görüşlerinin Genel Dökümü.....	26
Tablo 6.	Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı.....	32
Tablo 7.	Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı.....	33
Tablo 8.	Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşımı Biçimlerinin Meslek gruplarına Göre Dağılımı.....	34
Tablo 9.	Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı.....	34
Tablo 10.	Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı.....	35
Tablo 11.	Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı.....	36
Tablo 12.	Çocuklara Harçlık Verilip Verilmediğinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	37
Tablo 13.	Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	37
Tablo 14.	Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	38
Tablo 15.	Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	39
Tablo 16.	Çocuklara Genellikle Alınan Kitap Türlerinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	40
Tablo 17.	Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	40
Tablo 18.	Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	41
Tablo 19.	Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı	41
Tablo 20.	Annelerin Kitabın Resim Özellikleriyle İlgili Görüşlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	42
Tablo 21.	Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Mesleğine Göre Dağılımı	43
Tablo 22.	Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu İle İlgili Görüşlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	44
Tablo 23.	Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Annenin Mesleğine Göre Dağılımı.....	45
Tablo 24.	Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	45

Tablo 25.	Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	46	xi
Tablo 26.	Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	47	
Tablo 27.	Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	48	
Tablo 28.	Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşım Biçimlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	48	
Tablo 29.	Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	49	
Tablo 30.	Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	50	
Tablo 31.	Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	51	
Tablo 32.	Çocuklara Harçlık Verilip Verilmediğinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	52	
Tablo 33.	Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	52	
Tablo 34.	Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	53	
Tablo 35.	Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	54	
Tablo 36.	Çocuklara Genellikle Alman Kitap Türlerinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	54	
Tablo 37.	Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	55	
Tablo 38.	Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	56	
Tablo 39.	Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	56	
Tablo 40.	Annelerin Kitabın Resim Özellikleriyle İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	57	
Tablo 41.	Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	58	
Tablo 42.	Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu İle İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	59	
Tablo 43.	Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	59	
Tablo 44.	Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	60	
Tablo 45.	Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	61	
Tablo 46.	Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Ailenin Ortalama Aylık Gelirine Göre Dağılımı.....	62	
Tablo 47.	Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Ailelerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	63	

Tablo 48.	Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşım Biçimlerinin Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	xii 64
Tablo 49.	Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Ailelerin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı.....	64
Tablo 50.	Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	65
Tablo 51.	Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı..	66
Tablo 52.	Çocuklara Harçlık Verilip Verilmediğinin Ailelerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı	67
Tablo 53.	Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	68
Tablo 54.	Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	69
Tablo 55.	Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	69
Tablo 56.	Çocuklara Genellikle Alınan Kitap Türlerinin Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	70
Tablo 57.	Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	71
Tablo 58.	Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.	72
Tablo 59.	Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	72
Tablo 60.	Annelerin Kitabın Resim Özellikleriyle İlgili Görüşlerinin Ailelerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.	73
Tablo 61	Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	74
Tablo 62.	Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu İle İlgili Görüşlerinin Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	75
Tablo 63.	Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	75
Tablo 64.	Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	76
Tablo 65.	Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı.....	77
Tablo 66.	Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı...78	
Tablo 67.	Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	79
Tablo 68.	Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşım Biçimlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	79
Tablo 69.	Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	80

Tablo 70.	Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	81
Tablo 71.	Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	82
Tablo 72.	Çocuklara Harçlık Verilip Verilmediğinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	83
Tablo 73.	Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	83
Tablo 74.	Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	84
Tablo 75.	Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	85
Tablo 76.	Çocuklara Genellikle Alınan Kitap Türlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	85
Tablo 77.	Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	86
Tablo 78.	Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	87
Tablo 79.	Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	87
Tablo 80.	Annelerin Kitabın Resim Özellikleri ile İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	88
Tablo 81.	Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	89
Tablo 82.	Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu ile İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	90
Tablo 83.	Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	90
Tablo 84.	Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	91
Tablo 85.	Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı.....	92

GİRİŞ

İnsan ömrü bebeklik – çocukluk- gençlik – olgunluk ve ihtiyarlık adı verilen dönemlerden meydana gelmektedir. Bu evrelerde insanın bedensel, ruhsal ve düşünsel yapısı önemli derecede farklılıklar gösterir. Her dönem bir öncekinin devamı ve bir sonrakinin başlangıcıdır. Bu nedenle insanın dünyaya geldikten sonraki ilk dönemi olan bebeklik ve çocukluk, temel alışkanlıkların edinilmesi açısından çok büyük önem taşır (Alpay, 1991: 79). Bu temel alışkanlıklardan birisi de okuma alışkanlığıdır. Bu da çocuğa kitap sevgisinin aşılması ile olur.

Çocuklar, kitapla ilk olarak anne babaları sayesinde tanışır. “Çocuklara uygun ve iyi kitaplar sağlamak onların, eğitimsel ve kültürel gelişimleri için bir gerekliliktir” (Kocabaş, 1999: 2). Anne babalar, çocuklarının bilgiye, eğlenceye yönelik ihtiyaçlarını ve onların gelişimsel özelliklerini bilmek ve onlara bu doğrultuda kitap sağlamakla sorumludurlar.

I. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, çocuk kitaplarının tür olarak çeşitliliğini, fiziksel ve içerik özelliklerini literatürü tarayarak incelemek, bunun yanı sıra annelerin çocuk kitabı seçimi ve okumanın önemi konusundaki görüşlerini belirlemektir.

II. ARAŞTIRMA PROBLEMİ

Çocukları ilkokul 2.sınıfa (8 yaş) devam eden annelerin çeşitli değişkenlere göre çocuk kitabı seçimi hususundaki görüşleri nelerdir?

III. ALT PROBLEMLER

1. Çocuk kitapları çocukların hangi ihtiyaçlarına cevap vermektedir?
2. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında annenin mesleği açısından anlamlı bir fark var mıdır?
3. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında annenin eğitim durumu açısından anlamlı bir fark var mıdır?

4. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında ailelerin ortalama aylık gelir düzeyleri açısından anlamlı bir fark var mıdır?

5. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında ailedeki çocuk sayısı açısından anlamlı bir fark var mıdır?

IV. HİPOTEZLER (Ho)

1. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında annenin mesleği açısından 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark yoktur.

2. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında annenin eğitim durumu açısından 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark yoktur.

3. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında ailelerin ortalama aylık gelir düzeyleri açısından 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark yoktur.

4. Annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşleri arasında ailedeki çocuk sayısı açısından 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark yoktur.

V. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Çocuk olgusu toplumlar için son derece önemli bir konudur. Ülkelerin geleceğinin aydınlık olması, çocuklarının zihin, beden, sosyal açıdan kendisiyle ve çevresiyle uyumlu ve dengeli, sağlıklı kişiliğe ulaşmaları ile mümkündür. Çocuğun böyle bir kişiliğe ulaşması için çocuk edebiyatının, dolayısıyla çocuk kitaplarının katkısı büyüktür.

Çocuklar kitapla ilk olarak ebeveyn aracılığıyla tanışır. Anne babaları tarafından ilgi ve becerilerine olumlu destek verilen çocuklar, çocuk kitaplarına da gereksinim duymaktadırlar. Çocuklarına kitap okuma olanağı yaratan anne babalar, çocuklarının dünyayı algılamalarına destek olmaktadır. Bu nedenle anne babaların çocuk kitabı seçiminde hassas davranması gerekir. Bu araştırmanın bulgularının ve sonuçlarının anne babalar, öğretmenler ve yayınevleri için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

VI. SINIRLILIKLAR

1. Araştırmada, Afyon'daki 89 Merkez İlköğretim Okulundan, Atatürk İlköğretim Okulu, Kadınana İlköğretim Okulu, Mareşal Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu, Hoca Ahmet Yesevi ve Şemsettin Karahisari İlköğretim Okulu'nda ikinci sınıfa devam eden toplam 200 öğrenci ve bunların anneleri çalışma alanı olarak belirlenmiştir.
2. Öğrenme güçlüğü çeken ve kaynaştırma olarak öğrenim gören öğrenciler araştırma kapsamının dışında tutulmuştur.
3. Çocuk kitabı seçimi ile ilgili görüşler, anketteki 20 item ile sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde, literatür taramasından elde edilen bilgiler şu başlıklar altında verilmektedir.

- I. Çocuk kitabı ve çocuk edebiyatının tanımı
- II. Çocuk kitabının biçimsel özellikleri
- III. Çocuk kitabının içerik özellikleri
- IV. Çocuk edebiyatı türleri
- V. Sekiz yaş çocuğunun gelişim evreleri
- VI. Çocuk kitabı seçim kriterleri
- VII.İlgili araştırmalar

I. ÇOCUK KİTABI VE ÇOCUK EDEBİYATININ TANIMI

“Çocuk kitabı” ve “çocuk edebiyatı” kavramları birbiriyle iç içe girmiş kavramlardır. Literatürde çocuk edebiyatı ve çocuk kitaplarıyla ilgili birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımlardan birkaç tanesi şöyledir:

“Çocuk edebiyatı, çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacı ile gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyattır” (Şirin, 1998: 9).

Çocuk yayınlarının temel amacı; kitap ve okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmak olmalıdır. Ayrıca çocuğun psiko-sosyal gelişme devreleri göz önüne alınarak eğlendirici ve ilgi çekici bir üslupla bilgi ve kültürünün atırılması insan ve yurt sevgisi kazandırılması ve çocuğun eğitilmesi de amaç edinilmelidir (Yüksel, 1987: 91).

Çocuk edebiyatı çocuğu anlatan, çocuğu küçümseyen, ona çocuk olduğunu hatırlatan bir edebiyat değil, onun hayal, duygu ve düşünce dünyasını genişleten, çocuğu başka dünyalara götürebilen, ona yeni ufuklar açabilen bir edebiyattır. Oysa günümüzde yazarı ve çizeri olmayan çocuk kitapları çocuk edebiyatının küçümsemesine, basite alınmasına yol açmaktadır. Gerçekten usta yazar ve çizerler tarafından sunulan çocuk edebiyatı türleri ne yazık ki az sayıdadır. Bunun yanında çocuk yazarlarının dili, duyarlılığı, hayata bakışı sınırlandırılmıştır. Çünkü zihni hep çocuğa, onun dünyasına ayarlı olmalı, çocuğun anlayacağı şekilde yazmalı, kendini

özgür bırakmamalıdır. Oysa herhangi bir sanatın gerçek anlamda sanat olabilmesi için, ona dışarıdan dayatılan bir kısıtlayıcının olmaması gerekir. Bu nedenle çocuk edebiyatını, dozajı düşürülmüş bir edebiyat, gerçek sanat için bir köprü, edebiyata hazırlık şeklinde görmek daha sağlıklıdır (Tosun, 2005: 213-218).

Çocuk kitaplarıyla okuma alışkanlığı kazandırma, sanat ve kurmaca eğitimi verme, yazınsal duyarlılığı geliştirme gibi eğitsel beklentiler çocuk kitabının estetik boyutunu yok etmez. Tersine bu özellikler sanatsal kaygılarla üretilmiş her çocuk kitabının temelinde vardır (Dilidüzgün, 1996: 26).

Çocuk gerçekliğinden yola çıkan edebiyat yayınları, çocuklarda okuma zevki ve isteği uyandırır. Çocuklara, edebiyat türlerini okuma ve anlama deneyimi edindirir. Çocuklar bu deneyimi kazanırken, kendilerini ister istemez sanat eğitiminin içinde bulurlar. Dil bilinçleri ve duyarlılıkları gelişir. Eleştirel düşünce süreçleri başlar.

I. ÇOCUK KİTABININ BİÇİMSEL ÖZELLİKLERİ

Çocuk kitaplarının biçimsel özelliklerini; kağıt, punto, baskının kalitesi, noktalama işaretleri, satır aralıkları ve resimleme öğelerini dikkate alarak incelemek mümkündür. Biçimsel özellikler şu şekilde sıralanabilir (Atatug, 1987: 55; Yurdadoğ, 1995: 52; İrez, 1978: 76).

- Kapak resimleri canlı, çekici ve kitabın içeriği ile uyumlu olmalıdır.
  - Kitap dayanıklı ve mat kâğıda basılmalıdır.
  - Kitap ve dergilerdeki resimler bir sanat değeri taşımali, çocuk psikolojisine ve konularına uygun olmalıdır. Ayrıca resimler, rahat görülecek, kolay anlaşılacak büyüklükte ve renkli olmalıdır.
  - Yazım, noktalama, söz dizimi bakımından kusursuz olmalıdır.
  - Cilt sağlam olmalı, dikişli olması tercih edilmelidir.
  - Çocuğun, kitabı rahat ve gözü yorulmadan okuyabilmesi için uygun aralıklarla satır arası boşluğu bırakılmalıdır.
  - Resim ile metin uyum içinde olmalıdır.
  - Metinde kullanılan harflerin büyüklüğü çocuğun yaşına uygun olmalıdır.
- “İlkokul birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine seslenen kitaplarda kullanılan

harfler 12 puntodan daha küçük olmamalıdır. Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri için hazırlanan kitaplarda 10 puntoluk harfler kullanılabilir” (Şirin, 1998: 213).

II. ÇOCUK KİTAPLARININ İÇERİK ÖZELLİKLERİ

Çocuk kitapları, çocuğun gelişme düzeyine uygun konuları işlemeli, dili yalın, kavramlar açık olmalıdır. Konular ilgi çekici biçimde sunulmalı, eğlendirici, öğretici ve düşündürücü olmalıdır. İnsanı ve çevresini gerçekçi açıdan tanıtmalı, denemeci, araştırmacı, eleştirici, kısacası özgür düşünceli insan yetiştirme amacı göz önüne alınarak yazılmalıdır. Çocuğun kendini tanımasına, kişiliğini geliştirmesine katkıda bulunmalıdır (Yörükoğlu, 1996: 94).

Çocuk kitabı, teması, konusu, kahramanları, planı, üslubu ve dili ile bir bütünlük ve özellik taşır. İçerik açısından düzensiz, yetersiz eserler, çocuklara yararlı özellikler aktaramazlar. Tema, yazarın bir ana fikir etrafındaki görüşlerine verilen isimdir. Çocuk kitaplarında “tema”nın çok açık ve net biçimde belli olması gerekir. Yazarın hangi düşünceyi ele alarak, bunu nasıl işleyeceğini çok iyi ayarlaması, çocuklara ne gibi düşünce ve görüşleri kazandırmayı, nasıl sunacağını bilmesi gereklidir. Teması belirsiz, karmaşık veya değişik yorumlara neden olacak eserler çocuklar tarafından anlaşılammaktadır. İlköğretim dönemi çocukları için hazırlanan eserler genellikle şu temalar üzerinde yazılırlar:

- İlkokul birinci kademedeki çocuklar için aile, ikinci kademedeki çocuklar için yurt, daha üst gruplar için ulus ve yaşama sevgisi
  - Güzelliğe bağlılık ve sempati
  - Başkalarına karşı saygılı ve dürüst olma
  - Cesaret ve kahramanlık
  - Özveri ve çalışmanın erdemi
  - İlköğretimin ikinci kademesi için kişisel girişimin önemi
  - Gelenek ve göreneklere bağlılık
  - İyilik ve duyarlılık
  - Çevresiyle dost ve uyumlu olma
  - Sosyal, toplumsal temel ilkeleri benimseme

Çocuk kitaplarında konu bakımından ulusal kültür değerleri ile uluslararası insanlık değerlerinin de yer alması gerekir. Çocuk kitaplarında konular, sanat değeri ne olursa olsun aşağıdaki alanlarda olmamalıdır:

- Dinsel inanç ve değerleri tartışan
- Anayasal ilkelerin dışında yabancı ideolojileri savunan
- Ait olduğu toplumun ahlak, gelenek ve ananelerini bozan
- Ulusal temel değerleri dışlayan
- Çocukların duru heyecanlarını kötüye kullanan konular (Gökşen 1980: 32).

III. ÇOCUK EDEBİYATI TÜRLERİ

İçerik ve biçimsel açılarından ele alındığında çocuk edebiyatı türleri çok geniş bir çeşitlilik göstermektedir. Bu türler şunlardır:

1. Masal
2. Fabl, destan, efsane
3. Müracaat eserleri ve fen kitapları
4. Şiir
5. Hikâye ve roman
6. Biyografi
7. Tiyatro eserleri
8. Dergiler
9. Çizgi romanlar
10. Resimli kitaplar

Bu türlerin tanımlarına kısaca değinmek gerekirse;

A. MASAL

Masal, çocuk ruhunu besleyen, süsleyen, donatan, zenginleştiren, geleceğe hazırlayan, gerçeği dolaylı olarak anlatır. Hayal dünyasının can alıcı renklerini, ilginç olaylarını, çocuksu bir anlatımla masallar gerçekleştirir. Masalları sembollerden, hayal atmosferinden ayıkladığımızda hayatın kendisi ile karşılaşırız. Yaşanan gerçekliği bilmece gibi sunan masallar, her yaşta insanın hayata bakışını besleyen sanat

kaynaklarıdır. Masallar çocukluk cennetinin hayal ülkeleridir. Çocuk ruhunu yansıtan en çocuksu tür masaldır (Şirin, 1998: 113).

Hayatın en gerçek yanısıdır masallar. Çünkü içimizdeki özgürlüğü, hürriyeti ve sonsuzluk arzusunu ortaya çıkarırlar. Masallarda haksızlıklar, ayrımcılıklar olmaz. Kötüler kötülüklerinin cezasını, iyiler de iyiliklerinin karşılığını görür. Din, dil, ırk, mezhep, statü ayrımı yoktur masallarda. Bir padişahın kızıyla, fakir bir köylü genç birlikte olabilir. Günlük hayatta bizi sınırlaya “zaman” da çok genişlemiştir masallarda. Birden bire çağlar, asırlar, yıllar aşılır. Kısaca masallar bizleri sevindirir, sıkıntılarımızı giderir, adaleti sağlar, kendiliğinden doğar, olmazları oldurur, gülmezleri güldürür, acıları dindirir.

Bütün bu özelliklerine rağmen, teknolojik gelişmelerin gerisinde kalan masalları çocuklara tekrar sevdirebilmek ve unutturmamak için çoğu masallar televizyona ve çizgi filmlere uyarlanmıştır. Çocukların “görerek öğrenme/anlama” formasyonuna olduğu kadar, masalların ortamlarına da özen gösterilirken, bu çalışmalarda geleceğe yönelik hazırlıkların payı büyüktür. Bu bağlamda varlığı bilinen fakat bilmecesi tam olarak çözülemeyen uzay ve uzay teknolojisi modern masallarda kullanılır (Grimm, 2005: 150; Efe, 2005: 128; Yıldırım, 2005: 153).

“Masallarda dil yalın bir Türkçe’dir. Anlatımda betimlemeler oldukça az yer alır. Masalın bütününe hareketli bir dil hakimdir. Böyle olunca da betimleme değil, eylem ağırlıklıdır. Genellikle sıfatlar az kullanılırken, fiiller çok kullanılır. Bu da hareketliliği sağlayan temel öğedir” (Yavuz, 1997: 81).

B. FABL – DESTAN – EFSANE (MASALIMSİ ESERLER)

Fabllar, belli bir ahlâk dersi sunmak gayesiyle oluşturulan, hayal ürünü kısa ve hareketli hayvan hikâyeleridir. Bu eserlerin kahramanları olan hayvanlar, insanlar gibi konuşurlar. Fabllar gündelik hayatla ilgili dersler, öğütler vermektedir.

“Destanlar, eski çağlara ilişkin kahramanlık hikâyelerini, ulusların, ünlü yiğitlerin, tanrıların maceralarını veya savaşlarını anlatan uzun manzum eserlerdir. Destanlar ait oldukları ulusun insanlarıyla ilgili her şeyi anlatan, olağanüstü motifleriyle masalları andıran türde eserlerdir” (Oğuzkan 1987: 68).

Efsaneler ise tarihten önceki çağlarda yaşamış insanların, belli ortak yaratıcılığı ile oluşmuşlardır. Efsanelerin dili konuşma dilidir ve kalıplaşmış anlatımlara rastlanmaz. “Efsaneler, yoğun duygunun yarattığı mistik, ahlâki ana fikirler ile ait olduğu topluma özgü özellikler taşıyan ürünlerdir” (Gökşen 1980: 103).

C. MÜRACAAT ESERLERİ VE FEN KİTAPLARI

Müracaat eserleri, belli bir bilgiyi sağlamak için ansiklopedi, sözlük, atlas biçiminde hazırlanmış eserlerdir. Çocuğun bilgiye en kısa zamanda ulaşmasını sağlayan, indeksleri de olması gereken kitap türleridir.

Fen kitapları ise çocukların içinde buldukları çevre ve yaşamı daha yakından tanımak, merak ettiklerini öğrenmeleri için yazılmış eserlerdir. “Fen kitapları çocuğa merak ettikleri şeyler hakkında bilgi verirken, çocuğun merakını daha da arttırarak, onu daha iyi araştırmaya yönlendirmektedir”(Gürler, 1999: 45). Fen kitapları, çocukların öğrenme ihtiyaçlarını karşılar. “ On yaşına kadar çocuklar için hazırlanan fen kitaplarında baskı, punto ve resimlerin kalitesi metinden daha önemlidir” (Şirin, 1998: 19). Fakat yine de bilgiler en basit şekliyle, doğru olarak verilmelidir. Fen kitapları, çocukların sordukları sorulara gerçekçi yanıtlar vererek, meraklarını doyumalarını sağlar.

D. ŞİİR

Şiir, çocuğa güzellik ve hümanist duyguları kazandırma, anadilini sevdirmeye ve tanıtmaya gibi önemli işlevleri sunan; vezin, ritim ve ahenk ölçüleriyle yazılan bir türdür. Şiir, düzyazıya göre daha çok estetik değerler taşıyan yapıdadır.

“Çocuk şiiri, çocuk edebiyatının en incelikli türüdür. Çocuğun dünyası, çocuk ruhu, çocuk kalbinin duyarlıkları çocuk şiirinin kaynağıdır. Şiirin estetiğine ilişkin bütün ölçüler çocuk şiiri için de geçerlidir” (Şirin, 1998: 104). Anaokulundan itibaren ilköğretim üçüncü sınıfa kadarki dönemde çocuklar genellikle gülmece öğeleri taşıyan, betimlemeye dayalı şiirlerden hoşlanır. Cansız varlıkların konuşurulduğu, kişileştirildiği şiirler, masal dünyasına ait semboller, hayaller ve olağanüstü öğeler de çocukların ilgisini çeker.

Çocuğa sunulmak istenen doğrular, şiirin niteliğinden taviz vermemek şartıyla, çocuğun yaşına ve kavrama düzeyine uygun olarak şiir yoluyla verilebilir. Zaten sadece bilgi aktarma adına yazılan metinler, çocuklarda estetik zevki oluşturan ve geliştiren şiirden ayrılarak “manzume” adını alırlar.

Çocuk edebiyatında şiir, bir sanat eseri ve bir eğitim aracı olarak önemli bir işleve sahiptir. Çocuk şiirleri vasıtasıyla vatan, bayrak, millet şuuru, dini ve milli değerler anlatılabilmektedir. Şiir, çocukları güzel duygu ve düşüncelere ulaştırmanın yanı sıra, dil ve telaffuz becerileri de kazandıran bir edebiyat türüdür. Çocukta ezber yeteneği şiir yoluyla gelişmektedir. Vezin ve kafiyenin oluşturduğu ahenk, çocuğun şiiri ezberlemesine katkıda bulunmaktadır. Anadil eğitiminde şiirin önemli bir yeri vardır. Çocuk, kelimelerin doğru telaffuzunu, vurgu ve durakları şiir okuyarak öğrenebilmektedir. Bu bakımdan ilköğretimde çeşitli gün ve haftalar vesilesiyle düzenlenen şiir okuma etkinlikleri önem taşımaktadır. (Bilkan, 2005: 7; Şimşek, 2005: 219)

“Çocuk şiirinin konuları; yurt sevgisi, aile sevgisi, ahlâklı olmak, yaşama sevinci ve benzeri duyguları geliştirici nitelikte olmalıdır. Çocuk şiirinde işlenen duygular, belirli bir plan ve sırayla ele alınmalıdır” (Gökşen 1985: 148; Cıraoğlu 1997: 138–139).

E. ROMAN VE HİKÂYE

Hikâye, gerçek yada gerçeğe yakın bir olayın sözlü yada yazılı olarak ifade edilmesi şeklinde tanımlanabilir. Çocuk hikâyeleri kaynaklarını masallardan ve ilk dönem hikâyelerinden alırlar. Çocuğu yönlendirmek, biçimlendirmek, hayatı doğru algılamasını sağlamak amacıyla, çocukları bilgilendirme, eğlendirme, hayata hazırlama, ruhsal gelişimine yardımcı olma, onlara merak, heyecan duygusu ve zevk verme temel ilkeleriyle yazılırlar.

Roman ise; belli bir tarihsel ya da coğrafi çevre içindeki bir grup insanın başından geçenleri, bu insanların iç ve dış yaşantılarını belli bir kronolojik, mantıksal yada sanatsal ilişkiyi gözeterek öyküleyen ve belli bir uzunluğu aşan anlatılar şeklinde tanımlanabilir.

Çocuk romanları, romancı kimliği oturmuş, çocuk dünyasını ve bakış açısını bilen bir romancı tarafından yazılmalıdır. Çocuk romanlarında sade, anlaşılır bir dil, kısa bir konu ve görsel olay akışı gibi unsurlar kullanılmalıdır. İşlenen konu, anlatıcı,

bakış açısı, zaman ve mekan algısı, kurgu, dil ve üslup gibi bütün estetik unsurlar çocuğa göreliği esas almalıdır. Çocuk romanlarında çocukların ilgilerine, hayat tecrübelerine ve kavrayış güçlerine uygun bir konu seçilmeli, sade ve gerçekçi bir plan yapılmalı, mantıklı sonuçlarla biten hareketli olaylar, somut, dikkati dağıtmayan ayrıntılar, gerçeğe uygun karakterler, sürükleyici bir anlatım, basit ruh çözümlenmeleri, metinle ilgili güzel ve anlamlı resimler yer almalıdır.(Sağlık, 2005: 231)

Her iki edebiyat türü de, çocuk edebiyatının öncelikli sorumluluğu olan, çocukların duygu ve düşünce evrenini genişletme, onlara dilin ve çizginin olanaklarıyla yaşam ve insan gerçeğini tanıtmaya görevini üstlenir. Roman ve hikaye çocukların hayat tecrübelerini zenginleştirir, değer yargılarını geliştirmede yardımcı olur. Çocukların kendi kültür ve toplumunu tanımalarının yanında, onlara diğer kültürler hakkında da görüş kazandırır. Okuma alışkanlığı ve zevkinin gelişmesinde, dolayısıyla boş zamanların yararlı biçimde geçmesinde faydalı olur. Çocuk romanları, çocukların dil gelişimleri ve dili kullanma becerileri konusunda vazgeçilmez bir eğitim değeri taşır.

F. BİYOGRAFİLER

Yaşam tarzları ve yaptıklarıyla şöhret sahibi olmuş önemli kişilerin hayatlarını, belgelere bağlı olarak inceleyen eserlere “biyografi” denir. Bu eserlerin en önemli özelliği gerçeklere dayanmasıdır. Bazı sanatçılar, devlet adamları, ünlü kişiler kendi yaşam hikâyelerini, kendileri yazıp anlatırlar; böyle biyografilere “otobiyografi” denilmektedir (Oğuzkan, 1987: 142). Biyografilerde çocuk, dönemin olaylarını öğrenme, kendine yakın bulduğu kişilerin duygu ve düşüncelerini yorumlayabilme imkânı bulur. her şeyden önemlisi, bunların bir kurmaca değil, gerçekten yaşanmış hayat hikâyeleri olduğunun bilincine varır.

“Biyografiler, çocuğu masalların semboller dünyasından çıkararak, gerçeğe yaklaştırır. Biyografiler vasıtasıyla çocuklara hayâl mahsulü eserlerden daha tesirli olmak mümkündür” (Şirin, 1998:132). Biyografilerdeki kahramanlarla kendisini özdeşleştiren çocuk, kendi yeteneklerini keşfeder, çevresine ilgi duyar, tarih, coğrafya, fen bilimleri, edebiyat derslerinde tanıdığı şahıslara ve onların eserlerine ilgisi artar.

G. TİYATRO ESERLERİ

“Çocuk tiyatro eserleri, sevgi, paylaşma, işbirliği, arkadaşlık, başkalarının haklarına saygı gösterme gibi konuları ele alarak çocuklara hareketli olarak sunulur” (Gürler, 1999: 50). Tiyatro eserleri sayesinde, çocuk yaşamın kendisini deneyimleme fırsatı bulur. Yaşamında karşılaştığı olayları tecrübe etme ve ona göre tepki geliştirme olanağı yakalar. Tiyatrolar eğitim değeri taşıdıkları için eğitimde bir araç olarak kullanılırlar. Çocukların öğrenmelerinde görmenin ve model almanın önemli yeri vardır. Çocuğa nasıl bir davranış kazandırılmak isteniyorsa, çocukların gelişimlerinin, ruhsal ihtiyaçlarının, zevk ve ilgilerinin farklı olduğu göz önüne alınarak, ona göre oyunlar oluşturmak en sağlıklıdır. Çocuk tiyatroları, çocuğa iyiyi, doğruyu, güzeli, paylaşmayı, fedakârlığı, yardımseverliği, dostluğu, kardeşliği, barışı, doğayı sevdirci nitelikte olmalıdır.(Nurdağ, 2005: 279; Babacan, 2005: 288)

H. ÇİZGİ ROMANLAR

Çizgi romanlar, dergi veya kitap şeklinde olabilirler. Bu eserlerde birbirini takip eden resimlerle anlatılan bir öykü yer alır. Konuşma veya metin, resimlerin içinde bir bütün halinde verilir. Konular çok hızlı gelişir, hareketler canlı ve ilgi çekicidir. Hemen her konuda hazırlanabilirler. “Çizgi romanlar resim – çizgi ve yazının birbirini tamamladığı, anlatım gücü yüksek ve etkili eserlerdir” (Tuncer, 1993: 28).

“Çizgi romanlar, adında geçmesine rağmen, tam anlamıyla bir roman veya hikâye değildir; tasvir-tahlil gibi edebi özellikleri yoktur veya en az derecededir. Karakterleri genelde tek yönlüdür. Ama sağlam temaları, heyecan dolu kurguları vardır” (Şirin, 1998: 249).

Çizgi romanların kendine özgü üslubu, başka hiçbir türde görülmez. Dolayısıyla çizgi romanları diğer edebiyat türleri gibi değerlendirmek doğru değildir. Fakat heyecan dolu, sürükleyici konuları ile çocuk edebiyatının en aranan türleri olmuşlardır. Hatta, çocuklara okumayı sevdirmede, okuma alışkanlığı kazandırmada kullanılabilirler.

I. RESİMLİ KİTAPLAR

Resimli kitaplar, resim ve konunun kombinasyonundan oluşan, her ikisinin de eşit derecede önem taşıdığı kitaplardır.

İlköğretim döneminde, çocuğun sanat diliyle oluşturulmuş bir düzenlemenin dilsel ve görsel anlamına ortak olması beklenir. Her çocuğun, okuma ve görme deneyimlerini sınavarak oluşturacağı anlam yada anlamlar, onların dilsel, bilişsel ve duyuşsal becerilerinin zenginleşmesine de katkı sağlar. Dilin anlatım gücünü, estetik nitelikli resimlerle bütünleyen bir çocuk kitabından beklenen en büyük yarar da budur (Sever, 2003). Resimli kitaplar her an değişmekte olan çocuk iç dünyasının gelişmesine yararlıdır.

V. SEKİZ YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM EVRELERİ

Sekiz yaşındaki çocuk, Erikson'a göre psikososyal gelişim evrelerinin "Başarıya karşı aşağılık duygusu" döneminde, Piaget'e göre bilişsel olarak "somut işlemler"döneminde, dil gelişimi açısından bakıldığında da dilin inceliklerini kavrama döneminindedir.

Aşağıda sekiz yaş çocuğunun gelişim evreleri, bedensel, bilişsel, psikomotor, duyuşsal, sosyal ve dil gelişimi yönünden tek tek ele alınmıştır.

A. BEDENSEL GELİŞİM

"İlköğretimin birinci kademesine karşılık gelen sekiz yaşta fiziksel gelişim; yavaş bir seyir izler. Boy uzaması dikkat çekici bir hızda değildir. Bu yaş grubundaki çocukların ağırlıklarındaki değişim de yavaştır" (Türküm, 2000: 147). Özellikle erkek çocukları kızlara göre daha uzun ve iri bir bedene sahiptirler. Ancak kızlara göre daha hareketlidirler ve bedensel güce dayalı etkinlikleri tercih ederler. İlköğretimin ilk yıllarında süregelen bu yavaş beden gelişimi, çocuklar dokuz-on yaşlarına gelene kadar devam eder. (Bilgin, 2003: 53)

B. BİLİŞSEL GELİŞİM

“Sekiz yaş çocuğunun zihinsel gelişimi, üst düzeyde olmaktadır. Çocukta, somut düşünceden, soyut düşünceye geçiş dönemi başlamaktadır” (Yörükoğlu, 1996: 76).

Sekiz yaşındaki bir çocuk, bilişsel olarak somut işlemler dönemindedir. Bu dönemde çocuk, korunumu kazanır, olgu ve olaylarla ilgili olarak mantıklı olarak düşünebilir, nesnelere farklı özellikleriyle ele alabilir, tersine işlem yapabilir.

“Düşünme açısından çocuk bir yetişkin gibidir, mantıklı düşünür, olgu ve olaylar arasında bağ kurabilir. Tek fark, çocuğun bu işlemleri, somut duyu organlarıyla algılanabilir, obje, olay ve kişiler üzerinde yapabilmesidir”(Yapıcı ve Yapıcı, 2005: 155).

Somut işlemler dönemindeki çocuk, bilgiyi mantıklı ve sistemli bir şekilde işleyebilir fakat bunun için bilgi somut biçimde verilmelidir. Soyut bilgiler verildiğinde çocuk yetersiz kalır. Bu yaş grubundaki çocuk, odaktan uzaklaşma, yani aynı anda birçok etkeni birden düşünebilme yeteneğine sahiptir. Ayrıca bir davranışın ya da değişikliğin ilk durumunu imgeleyebilme, yani tersine çevirebilme yeteneğini, gerçek gibi görünenin ötesine gidip, neyin gerçekten doğru olduğunu çıkarsama yeteneğini, eşit miktardaki maddelerin farklı görünecek biçimde düzenlenmiş olsalar bile aynı kaldıklarını kavrama, yani korunum yeteneğini kazanmıştır. Nesnelere belirli bir ortak özelliğe göre sınıflayabilir, belli bir ilişkiye göre düzene koyup sıralayabilir ve önceki parçalar arasındaki ilişkiyi kavrayarak yeni bir ilişki çıkarma arasındaki geçişliliği sağlayabilir.(Gander ve Gardiner, 1998: 319)

C. MOTOR GELİŞİM

Bu dönemde sekiz yaş çocuğunun, okulöncesi dönemle karşılaştırıldığında koşma, tırmanma, iki tekerlekli bisiklete binme, paten kayma, bilgisayar kullanma örneklerinde gözlenebileceği gibi birçok becerileri geliştirmiştir. Ancak, üst düzey dengeyi gerektiren beden hareketleri ile uzun süreli küçük puntoda veya güzel yazı yazma gibi etkinliklerde zorluk çekerler. Çünkü bu hareketler ince motor kasların gelişmişliğini ve eşgüdümünü gerektirir (Türküm, 2000: 147).

Okulda el ve parmak hareketlerinin denetlenmesi en çok yazı dersinde olur. Okul yaşamının ilk iki-üç yılında harfler çocuklara yumuşak ve büyük bir kurşun kalemle ve iri harflerle yazdırılmalıdır. Çocukları küçük puntoda ya da çabuk yazmak için zorlamamak gerekir. Bu konuda baskı gören çocukların harfleri şekillendirebilme yetenekleri duraklar, ileriki yıllarda yazıları okunaksız olabilir. Oysa ilerledikçe ve kaslarını denetleme yetenekleri geliştikçe yazmaları, doğal olarak çabuklaşacaktır. (Bilgin, 2003: 61)

D. DİL GELİŞİMİ

Sekiz yaşındaki çocuk, dilin inceliklerini kazanma, yani toplumsallaşmış dil döneminindedir. Çocuk dil üzerinde oynayıp, onu geliştirerek 10 yaşına kadar dilin inceliklerini kazanmış hale gelir. Dilin inceliklerinin kazanılması, yaklaşık 5-10 yaşları arasındaki çocukların günlük konuşma dillerinin arasına deyim, mecaz, atasözlerinin girmesi şeklinde ifade edilebilir. Genellikle dil gelişimi denilince, çocuğun gramer kurallarını öğrenmesi anlaşılakta, çocuğun bu kuralların nasıl kullanıldığının öğrenilmesinin şekli ise “dil kazanma” olarak kabul edilmektedir.

Dilin inceliklerini kazanmış bir çocuğun, diğer insanların konuştuklarını anlama yeteneği olan alıcı dil yönü, düşünürken ya da kendisiyle iletişim kurarken kullandığı içsel dil yönü ve diğer insanlarla iletişim kurarken kullandığı anlatım dil yönü de gelişmiş kabul edilir. Çocuk bu doğal öğrenme ve toplumsal etkileşim sürecinde anadili normlarını geliştirerek, dilde ustalaşmaya başlar. Çocukların anadilin gramerini 6. yaşa doğru öğrendikleri ve bu temel üzerinden, 10. yaşa kadar dilin inceliklerini kazandıkları göz önüne alındığında, ilköğretimin birinci kademesinin dilin inceliklerinin kazanılmasındaki rolü açıkça anlaşılabilir (Yapıcı Yapıcı, 2005: 88-108).

“Sekiz yaşındaki bir çocuğun, dilbilgisinden haberi olmadan, cümle kurma yönünden, konuşma dili yüzde 90 oranında yetkinliğe sahiptir” (Özdemir, 1987: 211).

Sekiz yaşında çocuk, edindiği sözcükler ve gelişimi sonucunda, dilini iyi kullanarak okumayı öğrenmektedir. Daha uzun, karmaşık cümleler kurmaya başlamakta, bilgi edinme amacıyla soru sormakta, “niçin”, “ne”, “nasıl” sorularını kullanmaktadır. “Okumayı tam olarak öğrenen çocuk, kendi başına kitap okumaktan ve anne babasının kendisine kitap okumasından hoşlanmaktadır” (Gürün, 1984: 58).

Çocuk sekiz yaşında toplumsallaşmış dil döneminindedir, konuşmalarını başkalarının anlayacağı şekilde ve dilde yapmakta, duygu ve düşüncelerini başkalarına rahatça aktarabilmektedir. Bu evrede çocuk karşısındaki insanların, kendisiyle konuşmasından hoşlanmakta, bu etkileşimin sürmesine olumlu bakmaktadır (Köknel ve Özügürlü, 1980: 94).

E. DUYGUSAL GELİŞİM

Sekiz yaşındaki çocuklarda kendilerini arkadaşlarıyla sınyıp kıyaslama, birbirlerinin hatalı ve kusurlu yönleriyle alay etme eğilimleri görülmektedir. Bu hareket çoğunlukla erişkinlerin dikkatini ve ilgisini çekmek, beğenilmek için yapılmaktadır (Uluğ 1997: 24). Bu yaşta çocuk, duygusal yönden etrafındaki olaylardan, okuduğu kitapların kahramanlarından, izlediği TV programlarından etkilenmektedir. Çocuk gördüklerini, okuduklarını abartarak, dramatize etmekten hoşlanmaktadır. Bu evrede herhangi bir konuda yetersiz olduğunu bilse bile, bunu belli etmemektedir (Dodson, 1991:90).

F. SOSYAL GELİŞİM

Bu dönemde çocuğun ilgisi akademik konularda yoğunlaşır. Çocuk, okulun hayatına girmesiyle aile dışında farklı bir sosyal çevrenin içinde yer almaya başlar. Çalışma, başarıma, işbirliği yapma, arkadaşlarla olumlu ilişkiler kurma önemlidir. Bu dönemde, öğretmenlerin ve yaşlıların etkisi artarken, ailenin etkisi azalmaya başlar. Çocuklar daha bağımsız olurlar. Bunun yanında sekiz yaşındaki çocuk benmerkezcilikten uzaklaşmış, arkadaşlarıyla oyunlarında ortak kural ve amaçları paylaşabilen, başkalarını dinlemeye ve yanıtlamaya yetenekli, oyunlarda işbirliğine yatkın, mizahın değerini anlayabilen bir çocuktur artık (Gander, Gardiner, 1998: 324-327).

Çocuğun sahip olduğu okul ve arkadaş ortamı, çocuğu gelecekteki toplumsal yaşama hazırlamaktadır. Sekiz yaşında çocuk, ev, arkadaş ve okul çevreleri arasında bazı değişik çelişkiler ve yenilikler görebilmektedir. Örneğin, evde kabullenilen ve sevgiyle bakılan bazı davranışlar, okul veya arkadaş çevresinde aynı tepkiyle karşılanmayabilmektedir. Çocuk bu dönemde okulda veya arkadaş çevresinde, beklentiler konusunda becerilerini geliştirdiğinde, kendisine güven duymaktadır. Bu

yaştaki çocuk aileden kopmamaya çalışırken, anne babasını eleştirel bir yaklaşımla incelemektedir (Dodson 1991: 106).

VI. ÇOCUK KİTABI SEÇİM KRİTERLERİ

- Kapak resimleri canlı, çekici ve kitabın içeriği ile uyumlu olmalıdır.
- Kitap, dayanıklı ve mat kâğıda basılmalıdır. (Oğuzkan, 1987: 306)
- Metinde kullanılan harflerin boyu çocuğun yaşına uygun olmalıdır. “On yaşından küçük çocuklar için hazırlanan eserlerde harf büyüklüğü 12 puntunun altına düşmemelidir” (Şirin 1998: 213).
- Kitap ve dergilerdeki resimler bir sanat değeri taşımali, çocuk psikolojisine ve konulara uygun olmalıdır. Ayrıca resimler rahat görülecek, kolay anlaşılacak büyüklükte ve renkli olmalıdır.
  - Yazım, noktalama, söz dizini bakımından kusursuz olmalıdır.
  - Cilt sağlam olmalı, dikişli olması tercih edilmelidir.
  - Çocuğun, kitabı rahat ve gözü yorulmadan okuyabilmesi için uygun aralıklarla satır arası boşluğu bırakılmalıdır. Sayfa kenarlarında geniş boşluklar bırakılmalıdır. İlkokulun birinci döneminde bulunan öğrenciler için yazılan kitaplarda çok kısa paragraflara yer verilmelidir (Şirin, 1998:213).
  - Çocuk kitabı seçiminde çocukların fiziksel ve ruhsal özellikleri ve ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır. “Çocuk edebiyatı eserleri, çocuğun ilk dönemlerinden başlamak üzere, onun bütün dönemlerini irdeleyen ve bu duyarlılıkları anlatan bir edebiyat olmalıdır” (Gazi üniversitesi web sayfası).
  - Konular çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalıdır.
  - Dili yalın, kavramlar açık olmalıdır.
  - Kitap adı, konu ile bağdaşmalıdır (Gökşen, 1985: 29).
  - Çocuk kitapları her türlü boş inanç ve önyargıdan arınmış olmalıdır.
  - Karakterler, gerçek dışı, çocuklara karamsarlık veya ümitsizlik aşılacak türden tipler veya kusursuz insan tipleri olmamalıdır (Oğuzkan, 1987:308).
  - Dini inançları ve anayasanın dışındaki ideolojileri tartışan, gelenek ve göreneklerimiz küçümseyen, milli değerlerimizi eleştiren, cinsel sorunları sergileyerek

çocuğun duygularını tahrik eden ve kötü telkinlerde bulunan türde kitaplar seçilmemelidir (Gökşen 1985: 32).

- Çocuklar, farklı türde kitapları tanımaya ve okumaya yönlendirilmelidir.
- Çocuklara yeni bakış açısı ve yeni bilgiler kazandıracak türde kitaplar tercih edilmelidir (ABD Eğitim Departmanı Web sayfası).
- Kitaplar içerik yönünden reklâm ve ticari amaç taşımamalıdır.
- Araştırmaya yönelik yayınlarda en yeni basım tarihli kitaplar tercih edilmelidir.
- İyi cins boya kullanılarak basılan kitaplar tercih edilmelidir (Yurdadoğ 1995: 45).
- Çocuk kitaplarının basımında kullanılan mürekkep çok iyi cins olmalıdır, kağıt üzerinde dağılmamalıdır(Yurdadoğ, 1995: 45)

VII. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çocuk kitapları ve çocuk edebiyatı konusunda Türkiye’de yapılmış birçok araştırma olduğu belirlenmiştir. Ancak, çocuk kitabı seçim kriterlerini ele alan çok az sayıda araştırmaya rastlanmıştır.

Traş, çocuklara yönelik basılı çizgi eserlerin içerik ve şekil özellikleri bakımından değerlendirilmesi ile ilgili yapmış olduğu araştırmada, ilköğretim birinci kademedeki çocuklara yönelik olarak hazırlanıp yayınlanan yerli çizgi eser ve hikayelerin şekil, içerik ve dil özellikleri ile ilgili kriterler doğrultusunda değerlendirilmesini amaçlamıştır. Araştırma, betimsel araştırma olup, literatür tarama ve içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini 1990-1998 yılları arasında çeşitli yayınevleri tarafından basılmış çizgi eser ve hikayeler, örneklemini ise Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Ocak Yayınevi ve Diyanet Yayınevlerinin yayınlarından random yolla seçilmiş 20 yerli çizgi eser ve 68 çizgi hikaye oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda, belirlenen kriterlere en yakın özelliği Milli Eğitim Bakanlığına ait eserlerin taşıdığı belirlenmiştir (Traş, 2000).

Çetinkaya, Afyon merkezindeki ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığını ele aldığı araştırmada, ailelerin sosyo-ekonomik düzeylerinin, ana babaların öğrenim durumlarının, çocuğunu içinde bulunduğu ergenlik döneminin, ilköğretimin son senesinde girilen Liselere Giriş Sınavı’nın, öğrencilerin kütüphaneden

yararlanıp, yararlanmadıklarının, yararlanıyorsa hangi amaçlarla bunu yaptıklarının, televizyon izleme zamanının, cinsiyetin, öğrencilerin kitap okuma sıklıklarının ve son bir yılda okunan kitap sayısının okuma alışkanlığı üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmanın evrenini Afyon'da M.E.B.lığına bağlı devlet okullarına devam eden 8.sınıf öğrencileri; örneklemini ise alt, orta ve üst ekonomik düzeyden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 240 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda, öğrencilerin okuma alışkanlıklarında sosyo-ekonomik düzeyin, ailenin eğitim durumunun, son bir yılda okunan kitap sayısının ve çevrenin etkili olduğu belirlenmiştir (Çetinkaya, 2004).

Gürler, anne babaların okumanın önemi ve çocuk kitaplarının nitelikleri hakkındaki bilgilerini ve bu bilgilere etki eden sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerin neler olduğunu ortaya koymak, ayrıca anne babaların çocuklarının kitap edinmelerine yaklaşımlarının ve katkılarının ne derece yeterli olduğunu değerlendirmek amacıyla “Çocuk Kitapları Ve Anne Babaların Bu Konudaki Tutumları” üzerine bir araştırma yapmıştır. Çalışma için ikinci sınıfa devam eden 200 çocuktan 100 tanesi seçilmiştir. Bu çocuklara kitaba yaklaşımlarını belirlemek amacıyla 9, anne babalarına ise 23 soruluk bir anket uygulanmıştır. Elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda, anne babaların çocuk kitabının nitelikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür (Gürler, 1999).

İKİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde yapılan araştırmanın model ve türü, araştırmanın çalışma evreni ve örnekleme ile verilerin çözümlenmesi hakkında açıklamalar bulunmaktadır.

I. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada “Betimleme Yöntemi” kullanılmıştır.

Betimleme yöntemi, Olayların, objelerin, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu açıklamaya çalışır. Betimleme; olayları, obje ve problemleri anlama ve anlatmada ilk aşamayı oluşturur. Bilimsel etkinlikler olayların betimlenmesiyle başlar. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplandırabilme olanağı sağlanır ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur (Kaptan 1995: 59).

II. EVREN VE ÖRNEKLEM

2005-2006 eğitim-öğretim yılında, Afyon merkezdeki 89 ilköğretim okulunda, ikinci sınıfa devam eden 4300 öğrencinin anneleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme ise, 2005-2006 eğitim öğretim yılında Afyon Merkezdeki beş ilköğretim okulunda ikinci sınıfa devam eden ve rast gele örnekleme yoluyla seçilen, sekiz yaş grubu, toplam 200 öğrencinin annelerinden oluşturulmuştur.

III. VERİ TOPLAMA ARACI VE VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Araştırmada kullanılan ölçme aracındaki sorular çocuk kitabı seçim kriterleri göz önüne alınarak oluşturulmuştur.

Seçilen deneklerin annelerine üç bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketin ağırlıklı olarak seçmeli ve açık(doldurmalı) şekilleri uygulanmıştır. Annelere iletmek üzere, üç grupta toplam 24 sorudan oluşan anket, seçilen çocuklara verilmiştir.

Birinci grup sorular, kişisel bilgileri içermektedir.

İkinci grup sorular annelerin, okumanın önemi ve çocuklarının kitap edinmesi konusundaki tutumlarına ilişkin düşünceleri belirlemek için hazırlanmıştır.

Üçüncü grup sorular ise, annelerin çocuk kitaplarının nitelik ve türleri hakkındaki bilgilerini saptamak için düzenlenmiştir. Birinci grupta annelere dört adet, ikinci grupta on üç adet, üçüncü grupta ise yedi adet olmak üzere toplam 24 soru hazırlanırken, çocuk kitaplarında olması gereken standart ölçüt ve yaklaşımlar esas alınmıştır.

Annelere, anket sorularını cevaplamaları için 3 haftalık süre verilmiştir.

IV. VERİLERİN İŞLENMESİ

İstatistiksel hesaplamaları yapabilmek ve annelerin vermiş olduğu cevapları sağlıklı değerlendirebilmek için birden fazla seçenek işaretlenen sorularda gruplama yoluna gidilmiştir. Buna göre; çocuğa hangi amaçla kitap alındığını belirlemek için sorulan soruda araştırma ve yaratıcılık gücünün gelişmesi, farklı bakış açıları kazanabilmesi için ve okuma anlama kabiliyetinin gelişimi için seçenekleri birleştirilerek, seçenek sayısı dörtten üçe indirilmiştir.

Aynı şekilde annelerin çocuk kitabı seçerken nelere dikkat ettiklerini belirlemek amacıyla sorulan soruda, kitabın yazarı, yayınevi ve kitabın serisi seçenekleri birleştirilerek, kitabın konusu ve kitabın resimleri seçenekleri birleştirilerek, kitabın yaş seviyesine uygunluğu ve kitabın kısa olması seçenekleri birleştirilerek, kitabın Türk kültür değerlerine uygunluğu ve kitabın güzel olması seçenekleri birleştirilerek seçenek sayısı sekizden dörde indirilmiştir.

Ayrıca çocukların derslerden sonra hangi etkinliklerde bulunduğunu belirlemek amacıyla annelere sorulan soruda, TV seyrederek ve internette araştırma yapar seçenekleri birleştirilerek seçenek sayısı dört grup altında toplanmıştır.

Annelerin çocuklarına ayda kaç kitap aldıklarını belirlemek amacıyla sorulan soruda, bir ve iki seçenekleri, üç ve dört seçenekleri birleştirilerek seçenek sayısı altıdan dörde indirilmiştir.

Annelerin çocuklarına çoğunlukla aldıkları kitap türlerini belirlemek amacıyla sorulan soruda masal, hikaye ve resimli kitaplar seçenekleri birleştirilerek bir grup, biyografi ve fen kitabı seçenekleri birleştirilerek bir grup oluşturulmuştur. Böylece seçenek sayısı sekizden dörde indirilmiştir.

Annelerin çocuklarına son aldıkları kitap sayısını belirlemek amacıyla sorulan soruda, beş ve dört kitap ismi yazarlar birinci grubu, iki ve üç kitap ismi yazarlar ikinci

grubu, bir kitap ismi yazanlar üçüncü grubu ve hiç kitap ismi yazmayanlar dördüncü grubu oluşturmuştur.

Annelerin çocuk kitabında hangi konunun işlenmesini uygun bulduklarını belirlemek amacıyla sorulan soruda ise, sevgi, saygı, dostluk seçeneği, cesaret seçeneği ve çalışkanlık seçeneği birleştirilerek, seçenek sayısı beşten üçe indirilmiştir.

Annelerin görüşlerinin, annenin mesleği, eğitim durumu, ailelerin aylık gelir düzeyi ve ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları ki-kare testi ile analiz edilmiştir. Ölçme aracının özelliği gereği ve bulgular hayati bir eğitimsel karar amacıyla kullanılmayacağından anlamlılık düzeyi 0.10 olarak alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, örnekleme alınan annelerin meslek, eğitim, gelir seviyesi ve çocuk sayısı değişkenleri açısından dağılımları, annelerin çocuk kitabı seçimiyle ilgili görüşlerini belirten bulgular ve bulguların yorumları ile annelerin kitap seçimi hakkındaki görüşlerinin yukarıda sayılan bağımsız değişkenler açısından karşılaştırılması yer almaktadır.

I. Örnekleme ilişkin Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan annelerin meslek, eğitim düzeyi, gelir durumu ve ailedeki çocuk sayısı açısından dağılımları yer almaktadır.

Tablo 1) Araştırmaya Katılanların Meslek Dağılımı

	f	%
Doktor	2	1.1
Hemşire	11	6.1
Ev hanımı	116	64.4
Öğretmen	20	11.1
Memur	11	6.1
İşçi	4	2.2
Mühendis	1	0.6
Serbest ticaret	7	3.9
Diğer	8	4.4
Total	180	100.0

Araştırmaya katılan annelerin %64.4'ü ev hanımı, %11.1'i öğretmen, %6.1'i hemşire ve memur olarak görülmektedir. Diğer meslek gruplarına dahil olan annelerin oranı %4.4, serbest ticaretle uğraşan annelerin oranı %3.9, işçi olanların oranı %2.2 ve doktor olanların oranı ise %1.1 olarak belirtilmektedir.

Tablo 2) Araştırmaya Katılanların Eğitim Düzeyleri

	f	%
Okur yazar	2	1.1
İlkokul mezunu	42	23.3
Ortaokul mezunu	22	12.2
Lise mezunu	68	37.8
Yüksekokul mezunu	46	25.6
Total	180	100.0

Araştırmaya katılan annelerin %37.8'i lise mezunu, %25.6'sı yüksekokul mezunu, %23.3'ü ilkokul mezunu ve %12.2'si ise ortaokul mezunu olarak görülmektedir.

Tablo 3) Araştırmaya Katılanların Gelir Düzeyleri

	f	%
400-800 YTL	53	29.4
800-1250 YTL	46	25.6
1250-1600 YTL	28	15.6
1600-2000 YTL	27	15.0
2000 YTL ve üzeri	26	14.4
Total	180	100.0

Araştırmaya katılan annelerin ailelerinin %29.4'ünün 400-800 YTL, %25.6'sının 800-1250 YTL, %15.6'sının 1250-1600 YTL., %15'inin 1600-2000 YTL, %14.4'ünün ise 2000 YTL ve üzeri aylık gelire sahip oldukları belirtilmektedir.

Tablo 4) Araştırmaya Katılanların Çocuk Sayısı

	f	%
Bir	23	12.8
İki	109	60.6
Üç	39	21.7
Dört	8	4.4
Beş ve üzeri	1	0.6
Total	180	100.0

Araştırmaya katılan annelerin %60.6'sının ailesinde iki çocuk, %21.7'sinde üç çocuk, %12.8'inde bir çocuk, %4.4'ünde dört çocuk ve %0.6'sının ailesinde beş ve üzerinde çocuk bulunduğu belirtilmektedir.

II.Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Genel Dökümü

Bu bölümde, annelerin çocuk kitabı seçim kriterlerine uygun olarak kitap seçip seçmediklerini ve bu konudaki görüşlerini belirten bulgular ve bu bulgular doğrultusunda yapılan yorumlar yer almaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına hangi amaçla kitap aldıkları sorulmuş ve tablo 5'de görüldüğü gibi, ankete katılanların büyük çoğunluğu (%91.7) çocuklarının araştırma ve yaratıcılık gücünün gelişmesi, farklı bakış açıları kazanabilmesi ve okuma anlama kabiliyetlerinin gelişebilmesi için kitap aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmeni istediği için ya da çocuk kendisi istediği için kitap alanların oranı %10' u geçmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere ikinci soru olarak kitap seçerken hangi noktalara dikkat ettikleri sorulmuş; ankete katılanların %90.1' i kitabın konusuna ve resimlerine, %11.7'si ise kitabın yazarına, yayınevine ve serisine dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılanlara sorulan diğer bir soru ise; çocuklarının kitap edinmesi konusunda hangi yaklaşım biçimini benimsedikleridir. Bu soruya verilen cevapların %75.6 'sı annelerin çocuklarına kitap aldıkları, okudukları ve onları teşvik ettikleri yönünde, %9.4'ü çocuklarını teşvik etmek istedikleri fakat zaman bulamadıkları, %8.3'ü çocuklarını teşvik etmek için neler yapmaları gerektiğini bilmedikleri, %6.7'si ise çocuklarının ne bulursa okuduğu, onları teşvik etmedikleri yönündedir.

Araştırmaya katılan annelere küçükken çocuklarına masal/öykü anlatıp anlatmadıkları sorulduğunda; araştırmaya katılanların %78.9'u vakit buldukça, ara sıra anlattığını, %18.9'u ise her gün anlattığını belirtmişlerdir. Hiç anlatmadığını belirtenlerin oranı ise %2.2'de kalmıştır.

Tablo 5) Araştırmaya Katılan Annelerin Görüşlerinin Genel Dökümü

	Sorular	Cevaplar	veliler	
			f	%
5	Çocuğunuza hangi amaçla kitap alıyorsunuz?	Öğretmeni istediği için	6	3.3
		Araştırma ve yaratıcılık gücünün gelişimi, farklı bakış açıları kazanabilmesi ve okuma ve anlama kabiliyetinin gelişimi için	165	91.7
		Çocuk istediği için	9	5.0
6	Çocuğa kitap seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?	Kitabın yazarına, yayınevine,serisine	26	11.7
		Kitabın konusuna, resimlerine	178	90.1
		Kitabın yaş seviyesine uygunluğuna ve kısa olmasına	16	7.2
		Türk kültür ve değerlerine uygunluğuna ve güzel olmasına	2	0.9
7	Çocuğunuzun kitap edinmesi için hangi yaklaşım biçimini benimsiyorsunuz?	Kendisi ne bulursa okuyor, teşvik etmiyorum	15	8.3
		Çocuğumu teşvik etmek istiyorum ama zaman bulamıyorum	17	9.4
		Çocuğumu teşvik etmek için neler yapmam gerektiğini bilmiyorum	12	6.7
		Çocuğuma kitap alıyor, okuyor ve teşvik etmeye çalışıyorum	136	75.6
8	Çocuğunuza küçükken masal/ öykü anlattınız mı?	Her gün düzenli olarak anlattım	34	18.9
		Vakit buldukça, ara sıra anlattım	142	78.9
		Hiç anlatmadım	4	2.2
9	Çocuğunuz derslerden sonraki zamanlarında ne yapar?	Oyun oynar	112	62.2
		Spor yapar	18	10.0
		Çocuk kitapları okur	83	46.1
		TV seyrederek, internette araştırma yapar	96	53.3
10	Çocuğunuza ayda kaç kitap alıyorsunuz?	Bir	28	15.6
		İki	38	21.1
		Üç	23	12.8
		Dört ve daha fazla	31	17.2
		Her ay almıyorum	55	30.6
		Hiç almıyorum	5	2.8
11	Çocuğunuza çocuk kitabı alması için yeterince harçlık veriyor musunuz?	Veriyorum – yeterli	97	53.9
		Veriyorum – yetersiz	40	22.2
		Vermiyorum	43	23.9
12	Çocuk kitabı almaya nasıl karar verirsiniz?	Ailece birlikte karar verimiz	75	41.7
		Genellikle anne karar verir	29	16.1
		Genellikle baba karar verir	10	5.6
		Genellikle çocuk karar verir	66	36.7
13	Evinizde kitaplığınız var mı?	Evet	129	71.7
		Hayır	51	28.3
14	Her gün düzenli olarak aile bireylerinin kitap okumaya ayırdığı bir vakit var mı?	Evet	49	27.2
		Hayır	131	72.8

Tablo 5' in Devamı

	Sorular	Cevaplar	veliler	
			f	%
15	Çocuğunuza çoğunlukla aldığımız kitap türleri nelerdir?	Masal,hikaye,resimli kitap	221	84.6
		Biyografi, fen kitabı	3	1.1
		Roman, çizgi roman	21	8.0
		Şiir	16	6.0
16	Çocuğunuza kitap almadan önce onu okuyor musunuz?	Evet, kitap almadan önce, kitabı okuyorum	36	20.0
		Sadece özet kısmını okuyorum	130	72.2
		Hayır, kitabı okumayı gereksiz buluyorum	14	7.8
17	Çocuğunuza aldığımız son beş kitabın adını yazar mısınız?	Beş kitap ismi yazarlar	116	64.4
		Dört kitap ismi yazarlar	14	7.8
		Üç kitap ismi yazarlar	13	7.2
		İki kitap ismi yazarlar	5	2.8
		Bir kitap ismi yazarlar	9	5.0
		Hiç kitap ismi yazmayanlar	23	12.8
18	Çocuğunuza alacağınız kitabın cildinin nasıl olmasını tercih edersiniz?	Yapıştırma cilt	60	33.3
		Spiral cilt	27	15.0
		İplik – dikiş cilt	41	22.8
		Zımbalı cilt	52	28.9
19	Sizce çocuk kitabının resim özellikleri nasıl olmalıdır?	Resimler canlı olmalı	28	15.6
		Resimler metni yorumlamalı	152	84.4
		Resimler soyut çizilmeli	0	0
20	Sizce çocuk kitabı yazım kuralları nasıl olmalıdır?	Hatasız olmalıdır	95	52.8
		Bir iki hata olabilir	5	2.8
		Kurallardan çok kitabın verdiği mesaj önemlidir	80	44.4
21	Sizce çocuk kitabında olması gereken harf boyu nedir?	10 punto	27	15.0
		12 punto	78	43.3
		Harfler her boy olabilir	75	41.7
22	Sizce çocuk kitaplarında nasıl kağıt kullanılmalıdır?	Kuşe kağıt	100	55.6
		Samanlı kağıt	6	3.3
		Mat kağıt	17	9.4
		Her cins kağıt olabilir	57	31.7
23	Çocuğunuzun neleri okumasını uygun bulursunuz?	Bulduğu her yayını okuyabilir	23	12.8
		Özellikle ders/ kurs kitaplarını okuyabilir	14	7.8
		Çocuk kitaplarını okuyabilir	126	70.0
		Diğer	17	9.4
24	Sizce bir çocuk kitabında hangi konunun işlenmesi uygun daha uygun olur?	Çocuk kitabı her konuda olabilir	22	12.2
		Sevgi, saygı, dostluk, cesaret, çalışkanlık	158	87.8
		Siyasal, ideolojik içerikli	0	0

Annelere çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında ne yaptığı sorulmuş; araştırmaya katılanların %62.2'si çocuklarının oyun oynadığını; %53.3'ü televizyon seyredip, internette araştırma yaptığını; %46.1'i ise çocuk kitapları okuduğunu belirtmiştir. Annelerin %10'luk bir bölümü ise çocuklarının spor yaptığını belirtmiştir.

Ankete katılan annelere çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları sorulduğunda; ankete katılanların %30.6'sı her ay kitap almadığını; %21.1'i ayda iki kitap aldığını; %17.2'si dört ve dörtten daha fazla kitap aldığını; %15.6'sı ise ayda bir kitap aldığını belirtmiştir. Hiç kitap almadığını belirtenlerin oranı (%2.8) oldukça düşüktür.

Ankete katılanlara sorulan diğer bir soru ise; kitap almaları için çocuklarına yeterince harçlık verip vermedikleridir. Ankete katılanların yarısından fazlası (%53.9) verdiklerin harçlığın yeterli olduğunu; %23.9'u hiç harçlık vermediklerini; %22.2'si ise verdikleri harçlığın yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılanlara çocuklarına kitap almaya nasıl karar verdikleri sorulmuş; %41.7'si ailece birlikte karar verdiklerini; %36.7'si çocuğun kendisinin karar verdiğini; %16'sı annelerin karar verdiğini belirtmiştir. Kararı veren babaların oranı ise %5.6'da kalmıştır.

Araştırmaya katılanlara evlerinde kitaplık olup olmadığı sorulduğunda; büyük çoğunluğu (%71.7) kitaplıkları olduğunu; %28.3'ü ise evlerinde kitaplık bulunmadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılanlara aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı bir vakit olup olmadığı sorulduğunda ise; %72.8'i bunun için vakit ayırmadıklarını; %27.2'si ise düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırdıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılanlara çocuklarına genellikle aldıkları kitap türleri sorulduğunda; %84.6'sı genellikle masal, hikâye ve resimli kitap aldıklarını belirtmekte, biyografi, fen kitabı, roman, çizgi roman ve şiir kitabı alanların oranı ise %10'u geçmemektedir.

Çocuklarına kitap almadan önce kitabı okuyup okumadıkları sorulduğunda ise; %72.2'si kitabın sadece özet kısmını okuduğunu; %20'si kitabın tamamını okuduğunu belirtmekte; %7.8'i ise kitabı okumayı gereksiz bulduğunu belirtmektedir.

Araştırmaya katılanlardan çocuklarına aldıkları son beş kitabın ismini yazmaları istendiğinde; %64.4'ü beş kitap ismi belirtmekte, %12.8'i ise hiç kitap ismi

belirtmemektedir. Bir ve dört arasında kitap ismi belirtenlerin oranı ise %10'u aşmamaktadır.

Araştırmaya katılanlara çocuklarına alacakları kitabın cildinin nasıl olmasını tercih ettikleri sorulduğunda ise; %33.3'ü yapııştırma cildi; %28.9'u zımbalı cildi, %22.8'i iplik – dikiş cildi; %15'ise spiral cildi tercih etmektedirler.

Araştırmaya katılanlara çocuk kitaplarının resim özelliklerinin nasıl olması gerektiği sorulduğunda; büyük çoğunluğu (%84.4) resimlerin metni yorumlaması gerektiğini belirtmekte; %15.6'sı resimlerin canlı olması gerektiğini belirtmektedirler. Araştırmaya katılanlardan resimlerin soyut çizilmesi gerektiğini belirten bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılanlara çocuk kitaplarının yazım kurallarının nasıl olması gerektiği sorulduğunda ise; %52.8'i kitabın hatasız olması gerektiğini belirtmekte; %44.4 'ü kurallardan çok kitabın verdiği mesajın önemli olduğunu belirtmekte; bir iki hata olabilir diyenlerin oranı ise %2.2'de kalmaktadır.

Çocuk kitaplarında olması gereken harf boyu sorulduğunda; araştırmaya katılanların %43.3'ü 12 punto olabileceğini; %41.7'si harflerin her boy olabileceğini; %15'i ise 10 punto olabileceğini belirtmektedirler.

Araştırmaya katılanlara çocuk kitaplarında kullanılması gereken kağıt cinsi sorulduğunda ise; %55.6'sı kuşe kağıt kullanılması gerektiğini belirtmekte; % 31.7'si ise çocuk kitaplarında her cins kağıdın kullanılabilceğini belirtmektedirler. Samanlı kâğıt yada mat kağıt kullanılması gerektiğini belirtenlerin oranı %10'u aşmamaktadır.

Çocuklarının hangi yayınları okumasını uygun buldukları sorulduğunda; %70'i çocuk kitapları okuyabileceğini; %12.8'i ise bulduğu her yayını okuyabileceğini belirtmektedirler.

Çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesinin daha uygun olduğu sorulduğunda ise; araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu (%87.8) sevgi, saygı, dostluk, cesaret ve çalışkanlık konularının işlenmesinin uygun olacağını belirtmekte; %12.2'si ise çocuk kitaplarının her konuda olabileceğini belirtmektedirler.

Yukarıda, annelerin görüşlerinin genel dağılımını gösteren tablodaki bulgular değerlendirildiğinde araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun çocuk kitabı seçim kriterlerinde belirtilen ölçütlere uygun amaçlarla çocuk kitabı seçtikleri,

çocuklarına kitap seçerken, yine aynı ölçütlere göre kitabın konusuna ve resimlerine öncelikli olarak dikkat ettikleri saptanmıştır.

Araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun çocuklarının kitap olgusuna alışabilmesi ve kitabı sevmesi için çaba gösterdikleri, onlara kitap alıp, okuyup, onları teşvik ettikleri belirlenmiştir. Fakat çocuklarını teşvik ettiklerini belirten annelerin çoğunluğunun, küçükken onlara ara sıra kitap anlatmaları çelişkili bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Oysaki çocukların bilişsel, duyuşsal ve sosyal olarak sağlıklı gelişebilmesi için düzenli olarak kitap okunup anlatılmasının büyük önemi vardır.

Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğu çocuklarının derslerden sonraki zamanlarını oyun oynayarak geçirdiğini belirtmektedirler. Bu da annelerin çocuklarına kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için bir çaba sarf etmediklerini düşündürmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğu çocuklarına her ay kitap almadıklarını fakat çocuklarına yeterince harçlık verdiklerini belirtmektedirler. Bu duruma göre, çocukların kitap edinmesi konusunda annelerin çok fazla bir desteği olmadığı, çocuklarını kendi hallerine bıraktıkları düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

Annelerin çoğunluğu ailede kitap alma kararını ailece verdiklerini belirtmişlerdir. Bu da aile bireylerinin birbirleriyle iletişim kurduklarını, kararlarda herkesin söz sahibi olduğu sonucunu göstermektedir.

Ayrıca annelerin verdikleri cevaplara bakılarak çoğu ailenin evinde kitaplığı olduğu görülmektedir. Kitap okuduğunu ve çocuklarını teşvik ettiğini belirten aileler için bu sonuç şaşırtıcı değildir. Annelere her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırıp ayırmadıkları sorulduğunda, çoğunluğu okumadıklarını belirtmiştir. Bu duruma göre, çocukların kendi inisiyatiflerine göre okuma yaptıkları, anne babaların onlara olumlu örnek teşkil etmedikleri düşünülmektedir. Annelerin çoğunluğu çocuklarına genellikle masal, öykü, resimli kitap türlerini aldıklarını belirtmişlerdir. Sekiz yaş çocuğunun gelişim evreleri göz önüne alındığında yapılan kitap türü tercihleri doğru olarak kabul edilmektedir. Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğu çocuklarına kitap almadan önce kitabın sadece özet kısmını okuduklarını belirtmektedirler. Bu da çocuk kitabı seçim ölçütlerine ters düşen bir durumdur. Annelerin çocuklarına kitap almadan önce kitabı okumaları, içeriğini incelemeleri gerekmektedir. Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğu çocuklarına her ay kitap almasa da, kendi aldıkları son beş kitabın ismini yazabilmişlerdir. Bu da çocuklarına kitap alırken en azından ne tür bir kitap aldıkları konusunda bilinçli davrandıklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun kitap cildi tercihinin yapıştırma cilt olduğu tespit edilmiştir. Her ne kadar günümüzde pek rastlanmasa da, kitap seçim kriterlerine göre, kitabın sağlamlığı ve dayanıklılığı açısından ideal olan kitap cildi iplik dikiş cilttir.

Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğu, kitabın resim özellikleriyle ilgili, öncelikli olarak resimlerin metni yorumlaması gerektiği seçeneğini işaretlemiştir. Bu da, kitap seçim ölçütlerine göre, öncelikli olarak dikkat edilmesi gereken bir noktadır.

Araştırmaya katılan annelerin çocuk kitabı yazım kurallarıyla ilgili yeterli bilgiye sahip oldukları, kitabın hatasız yazılması gerektiğini bildikleri saptanmıştır. Yine araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun çocuk kitabında olması gereken ideal harf boyuyla ilgili yeterince bilgiye sahip oldukları saptanmıştır. Çocuk kitaplarında ideal harf boyu on iki punto olarak kabul edilmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğu çocuk kitaplarının kuşe kâğıda basılması gerektiğini belirtmiştir. Oysaki kuşe kâğıt, çocuğun gözünü yorarak, okumayı zorlaştırır.

Çocuk kitaplarında en ideal kâğıt tipi mat kâğıttır. Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğu, çocuklarının, çocuk kitabı okumasını uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Sekiz yaş grubu çocuğunun özellikleri dikkate alındığında annelerin doğru tercih yaptığı söylenebilir.

Yine araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğu, çocuklarının sevgi, saygı, dostluk, cesaret ve çalışkanlık konulu kitapları okumasını tercih ettiklerini belirtmiştir. Bu yaş grubu çocuğuna uygun olan konu tipleri de bunlardır. Çünkü bu yaş grubu çocuğu her kitabı okuyamaz, okuyabileceği konular da sınırlıdır.

III. Örneklemedeki Annelerin Görüşlerinin Meslek Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Ankete katılan annelerin, çocuk kitabı seçimi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan ankette annelerin görüşlerinin meslek gruplarına göre dağılımı aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 6) Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek grupları	Öğretmen isteği		Araştırma/yaratıcılık		Çocuk isteği		Toplam	
	Frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	2	4.5	41	93.2	1	2.3	44	100
2	4	3.0	124	91.9	7	5.2	135	100
Toplam	6	3.4	165	92.2	8	4.5	179	100

Pearson chi-square=0.884   sd=2   p=0.64

İstatistiksel hesaplamaları yapabilmek için meslek dağılımı iki grup altında toplandı. Buna göre, birinci grupta; avukat, bankacı, mühendis, mimar, doktor, hemşire, öğretmen, memur, subay-astsubay; ikinci grupta ise; işçi, serbest ticaretle ilgilenenler, ev hanımları ve diğer meslek türleri yer almaktadır.

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin mesleği ile çocuğuna kitap seçme amacı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına hangi amaçla kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek gruplarına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%90 üzeri) çocuklarının araştırma ve yaratıcılık gücünün gelişmesi, farklı bakış açıları kazanabilmesi ve okuma-anlama kabiliyetinin gelişimi için kitap aldıklarını söylemektedirler. Çocukların isteği veya öğretmenlerin isteğine göre kitap alan annelerin oranı çok düşüktür.

Tablo 7) Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek grupları	Yazar, yayınevi, seri		Konusu, resimleri		Yaş seviyesi, kısalığı		Kültür değerlerine uygunluk		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	10	16.6	45	75.00	5	8.33			60	100
2	16	9.93	132	81.98	11	6.83	2	1.24	161	100
Toplam	26	11.76	177	80.09	16	7.23	2	0.90	221	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap seçerken nelere dikkat ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek gruplarına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%75 ve üzeri) çocuklarına kitap alırken, kitabın konusu ve resimlerine dikkat etmektedirler. Kitabın yaş seviyesine uygunluğuna, kısalığına, Türk kültür değerlerine uygunluğuna ya da kitabın güzel olmasına göre kitap alanların oranı %10'u aşmamaktadır.

Hangi meslek grubunda olursa olsun araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun çocuk kitabı alırken kitabın yalnızca konusu ve resimlerine dikkat ettikleri saptanmıştır. Bu sonuç, çocuk kitabı seçerken izlenmesi gereken ideal yöntemden uzaktır. Çocuk kitabı alınırken anne babaların, kitabın yazarına, yayınevine, yaş seviyesine ve Türk kültür değerlerine uygunluğuna da aynı özenle dikkat etmeleri gerekmektedir.

Tablo 8) Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşım Biçimlerinin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek grupları	Teşvik etmiyorum		Zaman bulamıyorum		Neler yapmam gerektiğini bilmiyorum		Alıyor, okuyor, teşvik ediyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	1	2.3	4	9.1	1	2.3	38	86.4	44	100
2	13	9.6	13	9.6	11	8.1	98	72.6	135	100
Toplam	14	7.8	17	9.5	12	6.7	136	76.0	179	100

Pearson chi-square=4.844 sd=3 p=0.18

Verilere uyguladığımız ki- kare testinde annenin mesleği ile benimsediği yaklaşım biçimi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım biçimleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek gruplarına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%70 ve üzeri) çocuklarına kitap almakta, okumakta ve onları teşvik etmektedirler. Çocuklarını teşvik etmek isteyip de zaman bulamayan ya da teşvik etmek için neler yapması gerektiğini bilmeyen annelerin oranı %10' u aşmamaktadır.

Tablo 9) Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek grupları	Her gün anlattım		Vakit bulduğça anlattım		Hiç anlatmadım		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	13	29.5	31	70.5			44	100
2	21	15.6	110	81.5	4	3.0	135	100
Toplam	34	19.0	141	78.8	4	2.2	179	100

Pearson chi-square=5.235 sd=2 p=0.07

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin mesleği ile küçükken çocuğuna masal/öykü anlatma durumu arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına küçükken masal/öykü anlatıp anlatmadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre

dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%70 ve üzeri) çocuklarına vakit buldukça, ara sıra masal/ öykü anlattıklarını belirtmektedir. Her gün düzenli olarak anlatanların oranı %19'da; hiç anlatmayanların oranı ise %2.2' de kalmaktadır.

Bu soruda elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun çocuklarına küçüklüklerinde masal/öyküyü "arada bir" anlattıkları belirlenmiştir. Annelerin, meslek grubu ne olursa olsun, çocuklarına küçük yaşlarında da ilgilenmek, onlarla kitap olgusunu paylaşmak için gerektiğinde zaman ayıramadıklarını, bu durumun sekiz yaşındaki çocuklarında da devam ettiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 10) Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek grupları	Oyun oynar		Spor yapar		Kitap okur		Tv seyrediyor, internette araştırma yapar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	Frekans	%	frekans	%
1	28	33.7	6	7.2	23	27.7	26	31.3	83	100
2	83	37.2	11	4.9	60	26.9	69	30.9	223	100
Toplam	111	36.2	17	5.5	83	27.1	95	31.0	306	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında neler yaptıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubundaki annelerin çocuklarının %33.7'sinin oyun oynadığı, %31.3'ünün televizyon seyredip, internette araştırma yaptığı, %27.7'sinin ise kitap okuduğu belirtilmektedir. İkinci meslek grubundaki annelerin çocuklarının da %37.2'sinin oyun oynadığı, %30.9'unun televizyon seyredip internette araştırma yaptığı, %26.9'unun ise kitap okuduğu görülmektedir. Her iki meslek grubunda da çocukları spor yapan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablo 11) Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek grupları	Bir-iki		Üç-dört		Her ay almıyorum		Hiç almıyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	21	47.7	16	36.4	7	15.9			44	100
2	45	33.3	38	28.1	47	34.8	5	3.7	135	100
Toplam	66	36.9	54	30.2	54	30.2	5	2.8	179	100

Pearson chi-square=8.168 sd=3 p=0.04

Tabloya uyguladığımız ki- kare testinde annenin mesleği ile çocuklarına kitap alma oranı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; ayda bir – iki kitap alanların oranı %36.9; üç-dört kitap alanlar ile her ay kitap almayanların oranları ise %30.2 olarak belirtilmektedir. Hiç kitap almayanların oranı ise %2.8’de kalmaktadır.

Tablo 9’deki bulgulara göre annelerin çocuklarına kitap alıp teşvik ettiklerini belirtmelerine rağmen her iki meslek grubunda da annelerin çoğunluğunun çocuklarına aldıkları kitap sayısının ayda bir iki kitabı geçmediği saptanmıştır. Bu da çelişkili bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 12) Çocuklara Harçlık Verilip Verilmediğinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Veriyorum-yeterli		Veriyorum-yetersiz		Vermiyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	27	61.4	5	11.4	12	27.3	44	100
2	69	51.1	35	25.9	31	23.0	135	100
Toplam	96	53.6	40	22.3	43	24.0	179	100

Pearson chi-square=4.056 sd=2 p=0.13

Tabloya uyguladığımız ki-kare testinde annenin mesleği ile çocuklarına harçlık verme durumları arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına harçlık verip vermedikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubuna dahil olan annelerin yarısından fazlası (%61.4); ikinci meslek grubuna dahil olan annelerin ise %51.1'i çocuklarına yeterince harçlık verdiğini belirtmekte; çocuklarına yeterince harçlık vermeyen ya da hiç harçlık vermeyen annelerin oranı ise %25'i aşmamaktadır.

Tablo 13) Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Ailece karar veririz		Anne karar verir		Baba karar verir		Çocuk karar verir		Toplam	
	frekans	%	Frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	26	59.1	5	11.4	2	4.5	11	25.0	44	100
2	49	36.3	23	17.0	8	5.9	55	40.7	135	100
Toplam	75	41.9	28	15.6	10	5.6	66	36.9	179	100

Pearson chi-square=7.141 sd=3 p=0.06

Tabloya uyguladığımız ki-kare testinde annenin mesleği ile ailede kitap alma kararı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan annelere ailede kitap alma kararını kimin verdiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubuna dahil olan annelerin %59.1'i ailece birlikte karar verdiklerini, %25'i çocuklarının karar verdiğini belirtmekte; ikinci meslek grubuna dahil olan annelerin ise %40.7'si çocuklarının karar verdiğini, %36.3'ü ise ailece birlikte karar verdiklerini belirtmektedir. Her iki meslek

grubunda da anne yada babanın karar verdiğini belirtenlerin oranı %20'yi aşmamaktadır.

Bu soruda, kitap alımında çocuğa anne babasının desteği olup olmadığının, bu desteğin bağımsız değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğinin saptanması amaçlanıyordu. Bir ocuk kitabı alınırken anne, baba ve çocuğun düşünce ve isteklerini ortaya koyarak karar vermeleri ideal bir yaklaşımdır. Yukarıdaki tabloya göre bulguları değerlendirdiğimizde, anneleri avukat, bankacı, mühendis, mimar, doktor, hemşire, ğretmen, memur, gibi meslek grubunda olan çocukların büyük çoğunluğunun ailelerinde kitap alınmasına beraber karar verildiği, diğer meslek gruplarında ise kararın sadece çocuğa bırakıldığı, destek olunmadığı belirlenmiştir.

Tablo 14) Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	evet		hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	40	90.9	4	9.1	44	100
2	88	65.2	47	34.8	135	100
Toplam	128	71.5	51	28.5	179	100

Pearson chi-square=10.778   sd=1   p=0.001

Tabloya uyguladığımız ki-kare testinde annenin mesleği ile evdeki kitaplık mevcudiyetinin arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark bulunduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere evlerinde kitaplık olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubuna dhil olan annelerin %90.9'unun, ikinci meslek grubuna dhil olanların ise %65.2'sinin evinde kitaplık bulunduğu belirtilmektedir. Birinci meslek grubuna dhil olanların %9.1'inin, ikinci meslek grubuna dhil olanların %34.8'inin evinde ise kitaplık bulunmadığı belirtilmektedir.

Bu soruda annelerin mesleklerinin evde kitaplık mevcudiyetine bir etkisi olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Her iki meslek grubunda da çoğunluğun, okuma olgusuna gerektiğince olanak yarattıkları ortaya çıkmaktadır. Okuyan, okumaya ilgi duyanların evlerinde kitaplıklarının olması normal bir beklentidir.

Tablo 15) Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	evet		hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	18	40.9	26	59.1	44	100
2	31	23.0	104	77.0	135	100
Toplam	49	27.4	130	72.6	179	100

Pearson chi-square=5.376   sd=1   p=0.02

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin mesleği ile aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı vakit arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere, aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı bir vakit olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubundaki annelerin %59.1'i, ikinci meslek grubuna dahil olanların ise %77'si aile bireylerinin her gün düzenli olarak okuma yapmadığını belirtmektedirler. Bunun yanı sıra birinci meslek grubundakilerin %40.9'unun, ikinci meslek grubundakilerin ise %23'ünün aile bireylerinin düzenli olarak her gün kitap okuduğunu belirttiği görülmektedir.

Bu sorunun bulgularına göre, her iki meslek grubunda da annelerin ailelerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırmadıkları saptanmıştır. Fakat birinci gruptaki avukat, bankacı, mühendis, mimar, doktor, hemşire, öğretmen, memur gibi meslek grubunda olanların, çalışma saatlerinin daha yoğun olmasına rağmen, işçi, serbest ticaret, ev hanımı gibi diğer meslek gruplarına göre daha fazla oranda her gün kitap okumaya özen gösterdikleri belirlenmiştir. Yine de beklenen ideal yaklaşım, çocuğun kitap okuma alışkanlığını edinebilmesi ve kitabı sevmesi için aile bireylerinin çocuğa en iyi şekilde örnek olmasıdır.

Tablo 16) Çocuklara Genellikle Alınan Kitap Türlerinin Annelerin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Masal, hikaye, resimli kitap		Biyografi, fen kitabı		Roman, çizgi roman		Şiir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	62	81.5	2	2.6	8	10.5	4	5.2	76	100
2	158	85.8	1	0.5	13	7.0	12	6.5	184	100
Toplam	220	84.6	3	1.1	21	8.0	16	6.1	260	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Tablodaki verilerden çıkan sonuçlara göre, gruplar arasında fark saptanmamıştır.

Araştırmaya katılan annelere, çocuklarına genellikle aldıkları kitap türleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubundaki annelerin büyük çoğunluğunun (%80 ve üzeri) çocuklarına genellikle masal, hikâye ve resimli kitap aldıkları belirtilmektedir. Her iki meslek grubunda da çocuklarına biyografi, fen kitabı, roman, çizgi roman ve şiir alan annelerin oranı %15'i geçmemektedir.

Tablo 17) Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Kitabı okuyorum		Sadece özetini okuyorum		Kitabı okumayı gereksiz buluyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	11	25.0	32	72.7	1	2.3	44	100
2	25	18.5	97	71.9	13	9.6	135	100
Toplam	36	20.1	129	72.1	14	7.8	179	100

Pearson chi-square=2.993   sd=2   p=0.22

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitabı almadan önce okuyup okumadıkları ile meslekleri arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap almadan önce kitabı okuyup okumadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin meslek grubuna göre

dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubunda da annelerin büyük çoğunluğunun (%70 ve üzeri) kitabın sadece özet kısmını okuduğu belirtilmektedir. Her iki meslek grubunda da kitabı okuyanların oranı %20.1, kitabı okumayı gereksiz bulanların oranı ise %7.8 olarak görülmektedir.

Tablo 18) Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Dört-beş kitap alanlar		İki-üç kitap alanlar		Bir kitap alanlar		Hiç kitap almayanlar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	34	77.3	3	6.8	3	6.8	4	9.1	44	100
2	96	71.1	14	10.4	6	4.4	19	14.1	135	100
Toplam	130	72.6	17	9.5	9	5.0	23	12.8	179	100

Pearson chi-square=1.628 sd=3 p=0.65

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarına son olarak aldıkları kitap isimlerinin sayısı ile annenin meslek grubu arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerden çocuklarına aldıkları son beş kitabın ismini yazmaları istendi. Annelerin cevaplarının meslek gruplarına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubundaki annelerin büyük çoğunluğunun (%70 ve üzeri) çocuklarına son olarak aldıkları dört-beş kitabın ismini yazdıkları belirtilmektedir. Çocuklarına son olarak aldıkları iki-üç kitabın ya da bir kitabın ismini yazanlarla, hiç kitap ismi yazmayanların oranı %15'i geçmemektedir.

Tablo 19) Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Yapıştırma cilt		Spiral cilt		İplik-dikiş cilt		Zımbalı cilt		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	Frekans	%	frekans	%
1	12	27.3	8	18.2	13	29.5	11	25.0	44	100
2	48	35.6	19	14.1	27	20.0	41	30.4	135	100
Toplam	60	33.5	27	15.1	40	22.3	52	29.1	179	100

Pearson chi-square=2.733 sd=3 p=0.43

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitap cildi tercihleriyle, annenin mesleği arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap alırken kitabın cildinin nasıl olmasını tercih ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubundaki annelerin %29.5'i iplik dikiş cilt, %27.3'ü yapıştırma cilt, %25'i zımbalı cilt, %18.2'si ise spiral cildi tercih ettiklerini belirtmektedirler. İkinci meslek grubundaki annelerin ise %35.6'sı yapıştırma cilt, %30.4'ü zımbalı cilt, %20'si iplik dikiş cilt, %14.1'i ise spiral cildi tercih ettiklerini belirtmektedirler.

Tablo 20) Annelerin Kitabın Resim Özellikleri İlgili Görüşlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Resimler canlı olmalı		Resimler metni yorumlamalı		Resimler soyut çizilmeli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	5	11.4	39	88.6			44	100
2	23	17.0	112	83.0			135	100
Toplam	28	15.6	151	84.4			179	100

Pearson chi-square=0.809 sd=1 p=0.36

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin resim özellikleriyle ilgili görüşleri ile annenin mesleği arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına alacakları kitabın resim özelliklerinin nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri) çocuk kitaplarındaki resimlerin metni yorumlaması gerektiğini belirtmektedirler. Her iki meslek grubunda da resimlerin canlı olması gerektiğini belirten annelerin oranı %20'yi geçmemektedir. Ayrıca her iki meslek grubundaki annelerin hiç biri resimlerin soyut çizilmesi gerektiğini belirtmemektedirler.

Tablo 21) Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Mesleğine Göre Dağılımı

Meslek grupları	Hatasız olmalıdır		Bir iki hata olabilir		Kurallardan çok mesaj önemlidir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	31	70.5	2	4.5	11	25.0	44	100
2	63	46.7	3	2.2	69	51.1	135	100
Toplam	94	52.5	5	2.8	80	44.7	179	100

Pearson chi-square=9.279 sd=2 p=0.01

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabı yazım kurallarıyla ilgili görüşleri ile annenin mesleği arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabı yazım kurallarının nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubundaki annelerin %70.5'i kitabın hatasız yazılması gerektiğini, %25'i ise kurallardan çok kitabın verdiği mesajın önemli olduğunu belirtmektedirler. İkinci meslek grubundaki annelerin ise %51.1'i kitabın kurallarından çok verdiği mesajın önemli olduğunu, %46.7'si ise kitabın hatasız olması gerektiğini belirtmektedirler. Her iki meslek grubunda da kitapta bir iki hata bulunabileceğini belirten annelerin oranı %5'i geçmemektedir.

Bu soruda annelerin mesleğiyle çocuk kitabı yazım kuralları konusundaki bilgilerinin bir ilişkisi olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Buna göre, avukat bankacı, mühendis, mimar, doktor, hemşire, öğretmen, memur gibi meslek grubuna dahil olan anneler doğru olan seçeneği işaretlemişlerdir. Bir çocuk kitabının kesinlikle hatasız yazılması olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Fakat işçi, serbest ticaret, ev hanımı gibi meslek grubundan olan anneler çocuk kitabının mesajının daha önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bu da bu gruba dahil olan annelerin çocuk kitabı seçim ölçütlerine uygun davranmadıklarını göstermektedir.

Tablo 22) Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu İle İlgili Görüşlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	10 punto		12 punto		Her boy olabilir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	7	15.9	26	59.1	11	25.0	44	100
2	20	14.8	51	37.8	64	47.4	135	100
Toplam	27	15.1	77	43.0	75	41.9	179	100

Pearson chi-square=7.507 sd=2 p=0.02

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında olması gereken harf boyuyla ilgili görüşleri ile annenin mesleği arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabında olması gereken harf boyu soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubundaki annelerin %59.1'i kitaptaki harf boyunun 12 punto olması gerektiğini, %25'i harflerin her boy olabileceğini, %15.9'u ise harflerin 10 punto olması gerektiğini belirtmektedirler. İkinci meslek grubundaki annelerin ise %47.4'ü harflerin her boy olabileceğini, %37.8'i harflerin 12 punto, %14.8'i ise harflerin 10 punto olması gerektiğini belirtmektedirler.

Bu soruda annelerin mesleğiyle çocuk kitabında olması gereken harf boyu konusundaki bilgilerinin bir ilişkisi olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Buna göre, avukat, bankacı, mühendis, mimar, doktor, hemşire, öğretmen, memur gibi mesleklere mensup olan annelerin çoğunluğunun ideal harf boyundan (12 punto) haberdar oldukları, fakat işçi, serbest ticaret, ev hanımı gibi meslek grubundaki annelerin çoğunluğunun çocuk kitabı seçim ölçütleriyle çelişecek cevaplar verdikleri saptanmıştır.

Tablo 23) Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Annenin Mesleğine Göre Dağılımı

Meslek grupları	Kuşe kağıt		Samanlı kağıt		Mat kağıt		Her cins kağıt olabilir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	28	63.6	2	4.5	6	13.6	8	18.2	44	100
2	71	52.6	4	3.0	11	8.1	49	36.3	135	100
Toplam	99	55.3	6	3.4	17	9.5	57	31.8	179	100

Pearson chi-square=5.452 sd=3 p=0.14

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında kullanılması gereken kâğıt tipiyle ilgili görüşleri ile annenin mesleği arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında kullanılması gereken kâğıt tipi soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci meslek grubundaki annelerin %63.6'sı kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini, %18.2'si her cins kâğıt kullanılabileceğini belirtmekte, ikinci meslek grubundaki annelerin ise %52.6'sı kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini, %36.3'ü ise her cins kâğıt kullanılabileceğini belirtmektedirler. Her iki meslek grubunda da samanlı kâğıt ya da mat kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %15'i geçmemektedir.

Tablo 24) Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Her yayını okuyabilir		Ders/kurs kitaplarını okuyabilir		Çocuk kitaplarını okuyabilir		diğer		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	7	15.9	1	2.3	32	72.7	4	9.1	44	100
2	16	11.9	13	9.6	93	68.9	13	9.6	135	100
Toplam	23	12.8	14	7.8	125	69.8	17	9.5	179	100

Pearson chi-square=2.802 sd=3 p=0.42

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarının neleri okumasını uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile annenin meslek grubu arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının ne tür yayınları okumasını uygun buldukları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%65 ve üzeri) çocuklarının çocuk kitabı okumasını uygun bulduklarını belirtmektedirler. Çocuklarının her yayını okumasını, ders/kurs kitaplarını okumasını ya da diğer tür kitapları okumasını uygun bulan annelerin oranı ise her iki meslek grubunda da %20'yi geçmemektedir.

Tablo 25) Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Meslek grupları	Her konuda olabilir		Sevgi,saygı,dostluk, Cesaret,çalışkanlık		Siyasal, ideolojik içerikli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	3	6.8	41	93.2			44	100
2	19	14.1	116	85.9			135	100
Toplam	22	12.3	157	87.7			179	100

Pearson chi-square=1.621 sd=1 p=0.20

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesini uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile annenin mesleği arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesinin daha uygun olduğu soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin meslek grubuna göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her iki meslek grubundaki annelerin büyük çoğunluğu (%85 ve üzeri) çocuk kitaplarında sevgi, saygı, dostluk, cesaret ve çalışkanlık konularının işlenmesini uygun bulduklarını belirtmektedirler. Her iki meslek grubunda da çocuk kitabının her konuda olabileceğini belirten annelerin oranı %15'i geçmemektedir. Ayrıca her iki meslek grubunda da çocuk kitaplarının siyasal, ideolojik içerikli olabileceğini belirten anne hiç bulunmamaktadır.

IV. Örneklemedeki Annelerin Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ankete katılan annelerin, çocuk kitabı seçimi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan ankette annelerin görüşlerinin eğitim düzeyine göre dağılımı aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 26) Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Öğretmen isteği		Araştırma/yaratıcılık		Çocuk isteği		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	1	2.3	38	86.4	5	11.4	44	100
2	4	4.4	84	93.3	2	2.2	90	100
3	1	2.2	43	93.5	2	4.3	46	100
Toplam	6	3.3	165	91.7	9	5.0	180	100

Pearson chi-square=5.838 sd=4 p=0.21

İstatistiksel hesaplamaları yapabilmek için annelerin eğitim düzeyleri üç grup altında toplandı. Buna göre birinci grupta okuryazar ve ilkokul mezunları, ikinci grupta ortaokul ve lise mezunları, üçüncü grupta ise yüksekokul mezunları yer almaktadır.

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin eğitim düzeyi ile çocuğuna kitap seçme amacı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına hangi amaçla kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç grupta da çocuklarına araştırma ve yaratıcılık güçlerinin gelişebilmesi, farklı bakış açıları kazanabilmesi ve okuma anlama kabiliyetinin gelişebilmesi için kitap alan annelerin oranı çoğunluktadır (%85 ve üzeri). Öğretmen yada çocuk kendisi istediği için kitap alan annelerin oranı ise her üç grupta da %15'i geçmemektedir.

Tablo 27) Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Yazar, yayınevi, seri		Konusu, resimleri		Yaş seviyesi, kısalığı		Kültür değerlerine uygunluk		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	3	6.2	42	87.5	2	4.1	1	2.0	48	100
2	12	10.9	88	80.0	9	8.1	1	0.9	110	100
3	11	17.1	48	75.0	5	7.8			64	100
Toplam	26	11.7	178	80.1	16	7.2	2	0.9	222	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelere göre yorumlanacaktır..

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap seçerken nelere dikkat ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeylerine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç grupta da annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri) çocuklarına kitap alırken kitabın konusuna ve resimlerine dikkat ettiklerini belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuklarına kitap alırken kitabın, yazarı, yayınevi, çocuğun yaş seviyesine uygunluğu, kısalığı, Türk kültür değerlerine uygunluğu yada kitabın güzelliğine dikkat eden annelerin oranı %20'yi geçmemektedir.

Bu soruda annelerin eğitim düzeyiyle çocuklarına kitap seçerken nelere dikkat ettikleri arasında bir ilişki olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Buna göre; eğitim düzeyi arttıkça, olması gerektiği gibi, annelerin çocuklarına kitap seçerken daha çok özelliği göz önüne aldıkları saptanmıştır.

Tablo 28) Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşım Biçimlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Teşvik etmiyorum		Zaman bulamıyorum		Neler yapmam gerektiğini bilmiyorum		Alıyor, okuyor, teşvik ediyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	7	15.9	3	6.8	6	13.6	28	63.6	44	100
2	5	5.6	10	11.1	5	5.6	70	77.8	90	100
3	3	6.5	4	8.7	1	2.2	38	82.6	46	100
Toplam	15	8.3	17	9.4	12	6.7	136	75.6	180	100

Pearson chi-square=10.613 sd=6 p=0.10

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım biçimleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeylerine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç gruptaki annelerin çoğunluğu (%60 ve üzeri) çocuklarına kitap aldıklarını, okuduklarını ve onları teşvik ettiklerini belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuklarını teşvik etmeyen annelerin oranı %20'yi, çocuklarını teşvik etmek isteyip de zaman bulamayan anneler ile çocuklarını teşvik etmek için neler yapması gerektiğini bilmeyen annelerin oranı ise %15'i geçmemektedir.

Bu soruda annelerin eğitim düzeyiyle çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım biçimleri arasında bir ilişki olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Buna göre; annenin eğitim düzeyi arttıkça, kitaba bakış açısının olumlu yönde arttığı, çocuklarına kitap alarak, okuyarak, onları teşvik ettikleri saptanmıştır.

Tablo 29) Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Her gün anlattım		Vakit buldukça anlattım		Hiç anlatmadım		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	4	9.1	38	86.4	2	4.5	44	100
2	18	20.0	70	77.8	2	2.2	90	100
3	12	26.1	34	73.9			46	100
Toplam	34	18.9	142	78.9	4	2.2	180	100

Pearson chi-square=6.118 sd=4 p=0.19

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin eğitim düzeyi ile küçükken çocuğuna masal/öykü anlatma durumu arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına küçükken masal/öykü anlatıp anlatmadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç grupta da annelerin büyük çoğunluğu (%70 ve üzeri) çocuklarına küçükken vakit buldukça, ara sıra masal/öykü anlattıklarını belirtmektedirler. Birinci gruptaki annelerin %9.1'i, ikinci

gruptakilerin %20'si, üçüncü gruptakilerin ise %26.1'i çocuklarına her gün düzenli olarak masal/öykü anlattıklarını; Birinci gruptaki annelerin %4.5'i, ikinci gruptaki annelerin ise %2.2'si ise çocuklarına küçükken hiç masal/öykü anlatmadıklarını belirtmektedirler. Üçüncü grupta, çocuğuna küçükken hiç masal/öykü anlatmayan anne ise bulunmamaktadır.

Tablo 30) Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Oyun oynar		Spor yapar		Kitap okur		Tv seyrediyor, internette araştırma yapar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	31	50.0	2	3.2	15	24.1	14	22.5	62	100
2	51	32.4	9	5.7	45	28.6	52	33.1	157	100
3	30	33.3	7	7.7	23	25.5	30	33.3	90	100
Toplam	112	36.2	18	5.8	83	26.8	96	31.0	309	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır..

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında neler yaptıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptakilerin %50'si, ikinci gruptakilerin %32.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %33.3'ü derslerden sonraki zamanlarında çocuklarının oyun oynadığını; birinci gruptaki annelerin %24.1'i, ikinci gruptakilerin %28.6'sı, üçüncü gruptakilerin ise %25.5'i çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında kitap okuduğunu; yine birinci gruptaki annelerin %22.5'i, ikinci gruptakilerin %33.1'i, üçüncü gruptakilerin ise %33.3'ü çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında televizyon seyredip, internette araştırma yaptığını belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında spor yaptığını belirten annelerin oranı %10'u aşmamaktadır.

Bu soruda annenin eğitim düzeyi ile çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında neler yaptıkları ile ilgili gözlemlerinin arasında bir ilişki olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Buna göre; eğitim düzeyi attıkça, annelerin eğitim düzeyine paralel olarak çocukların araştırma yapma becerileri de artış göstermiştir. Eğitim düzeyi

düşük olan annelerin çocuklarını boş zamanlarında diğerlerine oranla daha fazla kendi haline bıraktıkları saptanmıştır.

Tablo 31) Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Bir-iki		Üç-dört		Her ay almıyorum		Hiç almıyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	17	38.6	8	18.2	16	36.4	3	6.8	44	100
2	28	31.1	27	30.0	33	36.7	2	2.2	90	100
3	21	45.7	19	41.3	6	13.0			46	100
Toplam	66	36.7	54	30.0	55	30.6	5	2.8	180	100

Pearson chi-square=15.991 sd=6 p=0.01

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %38.6'sı, ikinci gruptakilerin % 31.1'i, üçüncü gruptakilerin ise %45.7'si çocuklarına ayda bir-iki kitap aldıklarını; birinci gruptaki annelerin %18.2'si, ikinci gruptakilerin %30'u, üçüncü gruptakilerin ise %41.3'ü çocuklarına ayda üç-dört kitap aldıklarını; yine birinci gruptaki annelerin %36.4'ü, ikinci gruptakilerin %36.7'si, üçüncü gruptakilerin ise %13'ü çocuklarına her ay kitap almadıklarını belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuklarına hiç kitap almayan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, eğitim düzeyi arttıkça annelerin çocuklarının kitap okumasına daha fazla önem verdikleri ve çocuklarına aldıkları kitap sayısının da arttığı saptanmıştır. Çocuk kitabı seçim ölçütlerine göre, sekiz yaş çocuğunun haftada bir kitap okuması ideal olarak kabul edilmektedir.

Tablo 32) Çocuklara Kitap Almak İçin Harçlık Verilip Verilmediğinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Veriyorum-yeterli		Veriyorum-yetersiz		vermiyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	20	45.5	15	34.1	9	20.5	44	100
2	47	52.2	20	22.2	23	25.6	90	100
3	30	65.2	5	10.9	11	23.9	46	100
Toplam	97	53.9	40	22.2	43	23.9	180	100

Pearson chi-square=7.502 sd=4 p=0.11

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin eğitim düzeyi ile çocuklarına harçlık verme durumları arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere, kitap almak için çocuklarına harçlık verip vermedikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %45.5'inin, ikinci gruptakilerin %52.2'sinin, üçüncü gruptakilerin ise %65.2'sinin çocuklarına yeterince harçlık verdikleri; birinci gruptaki annelerin %34.1'inin, ikinci gruptakilerin %22.2'sinin, üçüncü gruptakilerin ise %10.9'unun çocuklarına yeterince harçlık vermedikleri, yine birinci gruptaki annelerin %20.5'inin, ikinci gruptakilerin %25.6'sının, üçüncü gruptakilerin ise %23.9'unun çocuklarına hiç harçlık vermedikleri belirtilmektedir.

Tablo 33) Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Ailece karar veririz		Anne karar verir		Baba karar verir		Çocuk karar verir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	13	29.5	7	15.9	5	11.4	19	43.2	44	100
2	37	41.1	15	16.7	4	4.4	34	37.8	90	100
3	25	54.3	7	15.2	1	2.2	13	28.3	46	100
Toplam	75	41.7	29	16.1	10	5.6	66	36.7	180	100

Pearson chi-square=8.619 sd=6 p=0.19

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin eğitim düzeyi ile ailede kitap alma kararı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan annelere ailede kitap alma kararını kimin verdiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; buna göre birinci gruptaki annelerin %43.2'si, ikinci gruptakilerin %37.8'i, üçüncü gruptakilerin ise %28.3'ü ailede kitap almaya çocuğun karar verdiğini; birinci gruptakilerin %29.5'i, ikinci gruptakilerin %41.1'i, üçüncü gruptakilerin ise %54.3'ü ailece karar verdiklerini belirtmektedirler. Her üç grupta da ailede kitap almaya annenin ya da babanın karar verdiğini belirtenlerin oranı %20'yi geçmemektedir.

Tablo 34) Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	evet		hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	27	61.4	17	38.6	44	100
2	62	68.9	28	31.1	90	100
3	40	87.0	6	13.0	46	100
Toplam	129	71.7	51	28.3	180	100

Pearson chi-square=7.938 sd=2 p=0.01

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin eğitim düzeyi ile evdeki kitaplık mevcudiyetinin arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark bulunduğu gözlemlenmektedir.

Araştırmaya katılan annelere evlerinde kitaplık olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; üçüncü gruptaki annelerin %87'si, ikinci gruptakilerin %68.9'u, birinci gruptakilerin ise %61.4'ü evlerinde kitaplık bulunduğunu; birinci gruptakilerin %38.6'sı, ikinci gruptakilerin %31.1'i, üçüncü gruptakilerin ise %13'ü evlerinde kitaplık bulunmadığını belirtmektedirler.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, annenin eğitim düzeyi arttıkça, evde kitaplık bulunma oranının da artış gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 35) Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	evet		hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	9	20.5	35	79.5	44	100
2	21	23.3	69	76.7	90	100
3	19	41.3	27	58.7	46	100
Toplam	49	27.2	131	72.8	180	100

Pearson chi-square=6.309 sd=2 p=0.04

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin eğitim düzeyi ile aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı vakit arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere, aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı bir vakit olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %79,5'i, ikinci gruptakilerin %76,7'si, üçüncü gruptakilerin ise %58,7'si aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırmadıklarını; birinci gruptakilerin %20,5'i, ikinci gruptakilerin %23,3'ü, üçüncü gruptakilerin ise %41,3'ü aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırdıklarını belirtmektedirler.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, annenin eğitim düzeyi arttıkça, aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okudukları saptanmıştır. Bu da, eğitim düzeyi yüksek olan annelerin çocuklarına olumlu örnek teşkil ettiklerini göstermektedir.

Tablo 36) Çocuklara Genellikle Alınan Kitap Türlerinin Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

İtim düzeyi	Masal, hikaye, resimli kitap		Biyografi, fen kitabı		Roman, çizgi roman		Şiir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	50	96.1			1	1.9	1	1.9	52	100
2	107	82.3			13	10.0	10	7.6	130	100
3	64	81.0	3	3.7	7	8.8	5	6.3	79	100
Toplam	221	84.6	3	1.1	21	8.0	16	6.1	261	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere, çocuklarına genellikle aldıkları kitap türleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç grupta da annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri) çocuklarına genellikle masal, hikâye ve resimli kitap aldıklarını belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuklarına biyografi, fen kitabı, roman, çizgi roman ya da şiir kitabı alan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre; annenin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklarına aldıkları kitap çeşitliliği de artış göstermiştir. Eğitim düzeyi düştükçe çocuklara alınan biyografi ve fen kitaplarına rağbet edilmemiştir.

Tablo 37) Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Kitabı okuyorum		Sadece özetini okuyorum		Kitabı okumayı gereksiz buluyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	8	18.2	32	72.7	4	9.1	44	100
2	19	21.1	62	68.9	9	10.0	90	100
3	9	19.6	36	78.3	1	2.2	46	100
Toplam	36	20.0	130	72.2	14	7.8	180	100

Pearson chi-square=3.031   sd=4   p=0.55

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitabı almadan önce okuyup okumadıkları ile eğitim düzeyleri arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap almadan önce kitabı okuyup okumadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annelerin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre;birinci gruptaki annelerin %72,7'si, ikinci gruptakilerin %68,9'u, üçüncü gruptakilerin ise %78,3'ü kitap almadan önce kitabın sadece özet kısmını okuduklarını; yine birinci gruptaki annelerin %18,2'si, ikinci gruptakilerin %21,1'i, üçüncü gruptakilerin ise %19,6'sı kitap almadan önce

kitabın tamamını okuduklarını belirtmektedirler. Her üç grupta da kitabı almadan önce okumayı gereksiz bulan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablo 38) Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Dört-beş kitap alanlar		İki-üç kitap alanlar		Bir kitap alanlar		Hiç kitap almayanlar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	30	68.2	4	9.1	3	6.8	7	15.9	44	100
2	64	71.1	11	12.2	2	2.2	13	14.4	90	100
3	36	78.3	3	6.5	4	8.7	3	6.5	46	100
Toplam	130	72.2	18	10.0	9	5.0	23	12.8	180	100

Pearson chi-square=6.263   sd=6   p=0.39

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarına son olarak aldıkları kitap sayısı ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerden çocuklarına aldıkları son beş kitabın ismini yazmaları istendi. Annelerin cevaplarının eğitim düzeylerine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %68,2'si çocuklarına son aldıkları dört-beş kitabın, %9,1'i iki-üç kitabın, %6,8'i bir kitabın adını yazabilmiş, %15,9'u ise hiç kitap ismi yazamamıştır. İkinci gruptaki annelerin %71,1'i çocuklarına son aldıkları dört-beş kitabın, %12,2'si iki-üç kitabın, %6,5'i bir kitabın adını yazabilmiş, %14,4'ü ise hiç kitap ismi yazamamıştır. Üçüncü gruptaki annelerin ise %78,3'ü çocuklarına son aldıkları dört-beş kitabın, %6,5'i iki-üç kitabın, %8,7'si bir kitabın adını yazabilmiş, %6,5'i ise hiç kitap ismi yazamamıştır.

Tablo 39) Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Yapıştırma cilt		Spiral cilt		İplik-dikiş cilt		Zımbalı cilt		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	14	31.8	2	4.5	15	34.1	13	29.5	44	100
2	34	37.8	15	16.7	14	15.6	27	30.0	90	100
3	12	26.1	10	21.7	12	26.1	12	26.1	46	100
Toplam	60	33.3	27	15.0	41	22.8	52	28.9	180	100

Pearson chi-square= 10.978   sd= 6   p=0.08

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitap cildi tercihleriyle, annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap alırken kitabın cildinin nasıl olmasını tercih ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %31,8'i çocuklarına alacakları kitabın cildinin yapıştırma cilt, %34,1'i iplik dikiş cilt, %29,5'i zımbalı cilt, %4,5'i ise spiral cilt olmasını; ikinci gruptaki annelerin %37,8'i çocuklarına alacakları kitabın cildinin yapıştırma cilt, %30'u zımbalı cilt, %16,7'si spiral cilt, %15,6'sı ise iplik-dikiş cilt olmasını tercih ettiklerini belirtmektedirler. Üçüncü gruptaki annelerden ise çocuklarına alacakları kitabın cildinin spiral cilt olmasını tercih edenlerin oranı %21,7, yapıştırma cilt, iplik-dikiş cilt ya da zımbalı cilt olmasını tercih edenlerin oranı ise %26,1 olarak belirtilmektedir.

Tabloya göre çıkan sonuçlarda; eğitim düzeyi ne olursa olsun, annelerin çoğunluğunun ideal kitap cildi (iplik dikiş cilt) konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmaktadır. Bu da annelerin çocuklarına rast gele kitap seçtiklerini göstermektedir.

Tablo 40) Annelerin Kitabın Resim Özellikleri ile İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Resimler canlı olmalı		Resimler metni yorumlamalı		Resimler soyut çizilmeli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	11	25.0	33	75.0			44	100
2	11	12.2	79	87.8			90	100
3	6	13.0	40	87.0			46	100
Toplam	28	15.6	152	84.4			180	100

Pearson chi-square=3.970 sd=2 p=0.13

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin resim özellikleriyle ilgili görüşleri ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına alacakları kitabın resim özelliklerinin nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç gruptaki annelerin büyük çoğunluğu (%75 ve üzeri) çocuk kitabındaki resimlerin metni

yorumlaması gerektiğini belirtmektedirler. Birinci grupta resimler metni yorumlamalıdır diyenlerin oranı %25, ikinci grupta %12.2, üçüncü grupta ise %13 olarak belirtilmektedir. Her üç grupta da resimlerin soyut çizilmesi gerektiğini belirten anne bulunmamaktadır.

Tablo 41) Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Hatasız olmalıdır		Bir iki hata olabilir		Kurallardan çok mesaj önemlidir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	22	50.0	2	4.5	20	45.5	44	100
2	40	44.4	2	2.2	48	53.3	90	100
3	33	71.7	1	2.2	12	26.1	46	100
Toplam	95	52.8	5	2.8	80	44.4	180	100

Pearson chi-square=10.136   sd=4   p=0.03

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabı yazım kurallarıyla ilgili görüşleri ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabı yazım kurallarının nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %50'si, ikinci gruptakilerin %44.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %71.7'i çocuk kitabının hatasız yazılması gerektiğini; birinci gruptaki annelerin %45.5'i, ikinci gruptakilerin %53.3'ü, üçüncü gruptakilerin ise %26.1'i çocuk kitaplarında kurallardan çok mesajın önemli olduğunu belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuk kitaplarında bir iki hata olabileceğini belirten annelerin oranı %5'i geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre; annenin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuk kitabının hatasız olması istenmektedir. İdeal olan yaklaşım tarzı da budur. Çocuk kitapları kesinlikle hatasız yazılmalıdır.

Tablo 42) Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu İle İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	10 punto		12 punto		Her boy olabilir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	9	20.5	16	36.4	19	43.2	44	100
2	13	14.4	34	37.8	43	47.8	90	100
3	5	10.9	28	60.9	13	28.3	46	100
Toplam	27	15.0	78	43.3	75	41.7	180	100

Pearson chi-square=8.628 sd=4 p=0.07

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında olması gereken harf boyuyla ilgili görüşleri ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabında olması gereken harf boyu soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %43.2'si harflerin her boy olabileceğini, %36.4'ü 12 punto olması gerektiğini, %20.5'i ise 10 punto olması gerektiğini; İkinci gruptaki annelerin %47.8'i harflerin her boy olabileceğini, %37.8'i 12 punto olması gerektiğini, %14.4'ü ise 10 punto olması gerektiğini belirtmektedirler. Üçüncü gruptaki annelerin ise %60.9'u 12 punto olması gerektiğini, %28.3'ü harflerin her boy olabileceğini, %10.9'u ise 10 punto olması gerektiğini belirtmektedirler.

Tabloya göre, annenin eğitim düzeyi yükseldikçe ideal olan harf boyundan (12 punto) haberdar oldukları, eğitim düzeyi düştükçe ise; bu konuda yeterince bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 43) Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Kuşe kağıt		Samanlı kağıt		Mat kağıt		Her cins kağıt olabilir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	18	40.9	3	6.8	5	11.4	18	40.9	44	100
2	51	56.7	2	2.2	6	6.7	31	34.4	90	100
3	31	67.4	1	2.2	6	13.0	8	17.4	46	100
Toplam	100	55.6	6	3.3	17	9.4	57	31.7	180	100

Pearson chi-square=10.905 sd=6 p=0.09

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında kullanılması gereken kâğıt tipiyle ilgili görüşleri ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında kullanılması gereken kâğıt tipi soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci grupta çocuk kitabında kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerle her cins kâğıt kullanılabileceğini belirten annelerin oranı eşittir (%40.9). İkinci gruptakilerin %56.7'si kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini belirtirken, %34.4'ü her cins kâğıt kullanılabileceğini belirtmektedirler. Üçüncü grupta ise kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %67.4, her cins kâğıt kullanılabileceğini belirten annelerin oranı ise %17.4 olarak görülmektedir. Her üç grupta da çocuk kitaplarında samanlı kâğıt yada mat kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %15'i geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre; annenin eğitim düzeyi ne olursa olsun, ideal kâğıt tipiyle (mat kâğıt) ilgili bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. Oysaki çoğunluğun verdiği cevap olan kuşe kâğıt tipi, çocuğun gözünü yorarak, okumasını güçleştirmektedir.

Tablo 44) Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Her yayını okuyabilir		Ders/kurs kitaplarını okuyabilir		Çocuk kitaplarını okuyabilir		diğer		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	9	20.5	9	20.5	21	47.7	5	11.4	44	100
2	9	10.0	5	5.6	68	75.6	8	8.9	90	100
3	5	10.9			37	80.4	4	8.7	46	100
Toplam	23	12.8	14	7.8	126	70.0	17	9.4	180	100

Pearson chi-square=20.403 sd=6 p=0.00

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarının neleri okumasını uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının ne tür yayınları okumasını uygun buldukları soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; çocuklarının her yayını

okuyabileceğini ve özellikle ders/kurs kitaplarını okuyabileceğini belirten annelerin oranı birinci grupta %20.5, çocuk kitaplarını okuyabileceğini belirten annelerin oranı ise %47.7 olarak verilmektedir. İkinci grupta çocuklarının çocuk kitabı okuyabileceğini belirten annelerin oranı %75.6; her yayını okuyabileceğini belirtenlerin oranı ise %10 olarak görülmektedir. Üçüncü grupta ise annelerin %80.4' ü çocuklarının çocuk kitabı okuyabileceğini, %10.9'u ise her yayını okuyabileceğini belirtmektedirler. Her üç grupta da diğer kitap türlerini işaretleyen annelerin oranı %15'i geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre; annenin eğitim düzeyi yükseldikçe, anneler, olması gerektiği gibi çocuklarının çocuk kitabı okumasını uygun bulmaktadırlar. Eğitim düzeyi düştükçe çocuklarının her yayını okumalarında anneleri sakınca görmemiştir. Oysa ki, sekiz yaş grubu çocukları her kitabı okuyamaz, okuyacakları kitap konuları sınırlıdır.

Tablo 45) Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim düzeyi	Her konuda olabilir		Sevgi,saygı,dostluk, Cesaret,çalışkanlık		Siyasal, ideolojik içerikli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	9	20.5	35	79.5			44	100
2	10	11.1	80	88.9			90	100
3	3	6.5	43	93.5			46	100
Toplam	22	12.2	158	87.8			180	100

Pearson chi-square=4.276 sd=2 p=0.11

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesini uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile annenin eğitim düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesinin daha uygun olduğu soruldu. Bu soruya verilen cevapların annenin eğitim düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; annelerin büyük çoğunluğu (%75 ve üzeri) çocuk kitaplarında sevgi, saygı, dostluk, cesaret ve çalışkanlık konularının işlenmesinin uygun olduğunu belirtmektedirler. Çocuk kitabının her konuda olabileceğini belirten annelerin oranı birinci grupta %20.5, ikinci grupta

%11.1, üçüncü grupta ise %6.5 olarak görülmektedir. Her üç grupta da çocuk kitaplarının siyasal, ideolojik içerikli olabileceğini belirten anne hiç bulunmamaktadır.

V. Örneklemdeki Annelerin Görüşlerinin Ailenin Ortalama Aylık Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ankete katılan annelerin, çocuk kitabı seçimi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan ankette annelerin görüşlerinin ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 46) Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Ailenin Ortalama Aylık Gelirine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Öğretmen isteği		Araştırma/yaratıcılık		Çocuk isteği		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	3	5.7	47	88.7	3	5.7	53	100
2	2	2.7	68	91.9	4	5.4	74	100
3	1	1.9	50	94.3	2	3.8	53	100
Toplam	6	3.3	165	91.7	9	5.0	180	100

Pearson chi-square= 1.605 sd=4 p=0.80

İstatiksel hesaplamaları yapabilmek için ailelerin ortalama aylık gelir düzeyleri üç grup altında toplandı. Buna göre birinci grupta 400 –800 YTL., ikinci grupta 800-1600YTL., üçüncü grupta ise 1600–2000 YTL. ve üzeri yer almaktadır.

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin çocuğuna kitap alma amacı ile ailelerin gelir düzeyleri arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına hangi amaçla kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç gelir düzeyinde de annelerin büyük bir çoğunluğu (% 85 ve üzeri) çocuklarının araştırma ve yaratıcılık gücünün gelişmesi, farklı bakış açıları kazanabilmesi, okuma ve anlama kabiliyetinin gelişebilmesi için çocuklarına kitap aldıklarını belirtmektedirler. Çocuğuna öğretmen ya da çocuk kendisi istediği için kitap alan annelerin oranı, her üç gelir düzeyinde de %10'u aşmamaktadır.

Tablo 47) Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Ailelerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Yazar, yayınevi, seri		Konusu, resimleri		Yaş seviyesi, kısalığı		Kültür değerlerine uygunluk		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	5	7.4	54	80.5	7	10.4	1	1.4	67	100
2	12	13.6	70	79.5	5	5.6	1	1.1	88	100
3	9	13.4	54	80.5	4	5.9			67	100
Toplam	26	11.7	178	80.1	16	7.2	2	0.9	222	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap seçerken nelere dikkat ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin gelir düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci ve üçüncü gelir grubuna dahil olan annelerin %80.5'i, ikinci gruptakilerin ise %79.5'i çocuklarına kitap seçerken kitabın konusuna ve resimlerine dikkat ettiklerini; yine birinci gruptakilerin %10.4'ü, ikinci gruptakilerin %5.6'sı, üçüncü gruptakilerin ise %5.9'u çocuklarına kitap seçerken kitabın yaş seviyesine uygunluğuna ve kitabın kısalığına dikkat ettiklerini belirtmektedirler. Her üç gelir grubunda da kitabın yazar, yayınevi ve serisine dikkat eden annelerin oranı %15'i, kitabın Türk kültür değerlerine uygunluğuna dikkat eden annelerin oranı ise %5'i aşmamaktadır.

Bu soruda ailelerin gelir düzeyiyle çocuklarına kitap seçerken nelere dikkat ettikleri arasında bir fark olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır. Buna göre; gruplar arasında fark saptanmamıştır.

Tablo 48) Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşım Biçimlerinin Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Teşvik etmiyorum		Zaman bulamıyorum		Neler yapmam gerektiğini bilmiyorum		Alıyor, okuyor, teşvik ediyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	7	13.2	6	11.3	5	9.4	35	66.0	53	100
2	4	5.4	8	10.8	6	8.1	56	75.7	74	100
3	4	7.5	3	5.7	1	1.9	45	84.9	53	100
Toplam	15	8.3	17	9.4	12	6.7	136	75.6	180	100

Pearson chi-square= 7.364 sd= 6 p=0.28

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım ile ailelerin gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım biçimleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin gelir düzeylerine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %66'sı, ikinci gruptakilerin %75.7'si, üçüncü gruptakilerin ise %84.9'u çocuklarına kitap aldıklarını, okuduklarını ve onları teşvik ettiklerini; yine birinci gruptaki annelerin %13.2'si, ikinci gruptakilerin %5.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %7.5'i çocuklarının ne bulursa okuduğunu, onları teşvik etmediklerini belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuklarını teşvik etmek isteyen fakat zaman bulamayan annelerin oranı %15'i, çocuklarını teşvik etmek için neler yapması gerektiğini bilmeyen annelerin oranı ise %10'u geçmemektedir.

Tablo 49) Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Ailelerin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Her gün anlattım		Vakit buldukça anlattım		Hiç anlatmadım		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	3	5.7	47	88.7	3	5.7	53	100
2	17	23.0	56	75.7	1	1.4	74	100
3	14	26.4	39	73.6			53	100
Toplam	34	18.9	142	78.9	4	2.2	180	100

Pearson chi-square=12.332 sd=4 p=0.01

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailelerin ortalama aylık gelir düzeyi ile küçükken çocuğuna masal/öykü anlatma durumu arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına küçükken masal/öykü anlatıp anlatmadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin gelir düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç gelir düzeyindeki annelerin büyük çoğunluğu (%70 ve üzeri) küçükken çocuklarına vakit buldukça, ara sıra masal anlattıklarını belirtmektedirler. Birinci gelir grubundaki annelerin %5.7'si, ikinci gelir grubundakilerin %23'ü, üçüncü gelir grubundaki annelerin ise %26.4'ü çocuklarına küçükken her gün düzenli olarak masal/öykü anlattıklarını belirtmektedirler. Çocuklarına küçükken hiç masal/öykü anlatmayan annelerin oranı birinci grupta %5.7, ikinci grupta %1.4 olarak belirtilmektedir. Üçüncü grupta ise küçükken çocuklarına masal/öykü anlatmayan anne bulunmamaktadır.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailelerin gelir düzeyi arttıkça, çocuklarına küçükken her gün düzenli olarak kitap anlatma oranları artmıştır. Fakat yine de hangi gelir düzeyinde olursa olsun, annelerin çoğunluğu çocuklarına yeterince vakit ayırıp, onlara kitap okuma- anlatma konusuna yeterince özen göstermedikleri saptanmıştır.

Tablo 50) Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Oyun oynar		Spor yapar		Kitap okur		Tv seyreder,internette araştırma yapar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	33	41.2	3	3.7	20	25.0	24	30.0	80	100
2	45	35.4	7	5.5	35	27.5	40	31.4	127	100
3	34	33.3	8	7.8	28	27.4	32	31.3	102	100
Toplam	112	36.2	18	5.8	83	26.8	96	31.0	309	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında neler yaptıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin gelir düzeyine göre dağılımları

yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir grubundaki annelerin %41.2'si, ikinci gruptakilerin %35.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %33.3'ü çocuklarının derslerden sonraki zamanlarda oyun oynadığını; yine birinci gruptakilerin %30'u, ikinci gruptakilerin %31.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %31.3'ü çocuklarının derslerden sonraki zamanlarda televizyon seyredip, internette araştırma yaptığını belirtmektedirler. Çocuğunun derslerden sonraki zamanlarda kitap okuduğunu belirten annelerin oranı birinci grupta %25, ikinci grupta %27.5, üçüncü grupta ise %27.4 olarak görülmektedir. Çocuğunun derslerden sonraki zamanlarda spor yaptığını belirten annelerin oranı her üç grupta da %10'u geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre; ailelerin maddi alım gücü ve teknolojik olanaklardan yararlanma gücü göz önüne alındığında, gelir seviyesi yüksek olan ailelerin çocuklarının daha az oranla oyun oynadıkları, bunun yerine maddi olanaklarla daha fazla alakalı olduğu için kitap okudukları veya televizyon seyredip, internette araştırma yaptıkları, gelir seviyesi düşük olan ailelerin çocuklarının ise maddi olanaklarla daha az ilgili olduğu için, çoğunlukla oyun oynadıkları saptanmıştır.

Tablo 51) Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Bir-iki		Üç-dört		Her ay almıyorum		Hiç almıyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	15	28.3	5	9.4	30	56.6	3	5.7	53	100
2	32	43.2	25	33.8	15	20.3	2	2.7	74	100
3	19	35.8	24	45.3	10	18.9			53	100
Toplam	66	36.7	54	30.0	55	30.6	5	2.8	180	100

Pearson chi-square= 33.605 sd= 6 p=0.00

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları ile ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımları

yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre;birinci gelir düzeyine dahil olan annelerin %28.3'ü çocuklarına ayda bir-iki kitap, %9.4'ü ayda üç-dört kitap aldıklarını, %56.6'sı ise çocuklarına her ay kitap almadıklarını belirtmektedirler. İkinci gelir düzeyindeki annelerin %43.2'si çocuklarına ayda bir-iki, %33.8'i çocuklarına ayda üç-dört kitap aldıklarını, %20.3'ü ise çocuklarına her ay kitap almadıklarını belirtmektedirler. Çocuğuna hiç kitap almayan annelerin oranı birinci ve ikinci grupta %5'i aşmamaktadır. Üçüncü grupta ise çocuklarına hiç kitap almayan anne bulunmamaktadır.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, gelir seviyesi yüksek olan ailelerin çocuklarına daha fazla sayıda kitap aldıkları saptanmıştır. Gelir seviyesi düştükçe ise, çocuğuna her ay kitap almayan ya da hiç kitap almayan annelerin oranı artış göstermiştir.

Tablo 52) Çocuklara Harçlık Verilip Verilmediğinin Ailelerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Veriyorum-yeterli		Veriyorum-yetersiz		vermiyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	19	35.8	20	37.7	14	26.4	53	100
2	43	58.1	16	21.6	15	20.3	74	100
3	35	66.0	4	7.5	14	26.4	53	100
Toplam	97	53.9	40	22.2	43	23.9	180	100

Pearson chi-square=16.474 sd=4 p=0.00

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailenin ortalama aylık gelir düzeyi ile çocuklarına harçlık verme durumları arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına harçlık verip vermedikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir düzeyindeki annelerin %35.8'i, ikinci gruptakilerin %58.1'i, üçüncü gruptakilerin ise %66'sı çocuklarına yeterince harçlık verdiklerini; yine birinci gruptaki annelerin %37.7'si, ikinci gruptakilerin %21.6'sı, üçüncü gruptakilerin ise %7.5'i çocuklarına yeterince harçlık vermediklerini; bunun yanı sıra birinci ve üçüncü gruptakilerin %26.4'ü, ikinci gruptakilerin ise %20.3'ü çocuklarına hiç harçlık vermediklerini belirtmektedirler.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailelerin gelir seviyesi arttıkça, annelerin çocuklarına yeterli oranda harçlık verme düzeyleri artış göstermiştir. Gelir seviyesi düştükçe de annelerin çocuklarına yeterince harçlık veremedikleri saptanmıştır. Gelir seviyesi yüksek olup da çocuğuna harçlık vermeyen annelerin, bunu bilinçli olarak yaptıkları saptanmıştır. Oysaki çocuğa yeterince harçlık vermek de çocuğu kitap almaya teşvik edebilecek bir tutumdur.

Tablo 53) Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Ailece karar veririz		Anne karar verir		Baba karar verir		Çocuk karar verir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	17	32.1	8	15.1	4	7.5	24	45.3	53	100
2	31	41.9	15	20.3	4	5.4	24	32.4	74	100
3	27	50.9	6	11.3	2	3.8	18	34.0	53	100
Toplam	75	41.7	29	16.1	10	5.6	66	36.7	180	100

Pearson chi-square=6.074 sd=6 p=0.41

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailenin ortalama aylık gelir düzeyi ile ailede kitap alma kararı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan annelere ailede kitap alma kararını kimin verdiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir düzeyindeki annelerin %32.1'i, ikinci gruptakilerin %41.9'u, üçüncü gruptakilerin ise %50.9'u çocuklarına kitap almaya ailece karar verdiklerini, yine birinci gelir düzeyindeki annelerin %45.3'ü, ikinci gruptakilerin %32.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %34'ü ailede kitap alma kararını çocuğun kendisinin verdiğini belirtmektedirler. Kitap alma kararını ailede genellikle anne verir diyenlerin oranı, birinci grupta %15.1, ikinci grupta %20.3, üçüncü grupta ise %11.3 olarak görülmektedir. Ailede kitap alma kararını babanın verdiğini belirten annelerin oranı ise her üç grupta da %10'u geçmemektedir.

Tablo 54) Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	evet		hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	26	49.1	27	50.9	53	100
2	58	78.4	16	21.6	74	100
3	45	84.9	8	15.1	53	100
Toplam	129	71.7	51	28.3	180	100

Pearson chi-square=19.560 sd= 2 p=0.00

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailenin ortalama aylık gelir düzeyi ile evdeki kitaplık mevcudiyeti arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark bulunduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere evlerinde kitaplık olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin gelir düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir grubundaki annelerin %49.1'i, ikinci gruptakilerin %78.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %84.9'u evlerinde kitaplık bulunduğunu; yine birinci gruptakilerin %50.9'u, ikinci gruptakilerin %21.6'sı, üçüncü gruptakilerin ise %15.1'i ise evlerinde kitaplık bulunmadığını belirtmektedirler.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailelerin gelir düzeyi arttıkça daha rahat kitap alabildikleri, dolayısıyla evlerinde kitaplıklarının olduğu belirlenmiştir.

Tablo 55) Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	evet		hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	5	9.4	48	90.6	53	100
2	24	32.4	50	67.6	74	100
3	20	37.7	33	62.3	53	100
Toplam	49	27.2	131	72.8	180	100

Pearson chi-square=12.436 sd=2 p=0.00

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailenin ortalama aylık gelir düzeyi ile aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı vakit arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere, aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı bir vakit olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir grubuna dahil olan annelerin %90.6'sı, ikinci gelir grubundakilerin %67.6'sı, üçüncü gruptakilerin ise %62.3'ü aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırmadıklarını; yine birinci gruptakilerin %9.4'ü, ikinci gruptakilerin %32.4'ü, üçüncü gruptakilerin ise %37.7'si aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırdıklarını belirtmektedirler.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailelerin gelir düzeyi arttıkça, her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırma oranları da artmaktadır. Yine de hangi gelir düzeyinde olursa olsun ailelerin çoğunluğunun her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu da çocuğunu teşvik ettiğini ve onlara olumlu örnek olduklarını belirten anneler için çelişkili bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 56) Çocuklara Genellikle Alınan Kitap Türlerinin Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Masal, hikaye, resimli kitap		Biyografi, fen kitabı		Roman, çizgi roman		Şiir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	60	88.2			3	4.4	5	7.3	68	100
2	92	83.6	1	0.9	10	9.0	7	6.3	110	100
3	69	83.1	2	2.4	8	9.6	4	4.8	83	100
Toplam	221	84.6	3	1.1	21	8.0	16	6.1	261	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelere göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere, çocuklarına genellikle aldıkları kitap türleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç gelir grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri) çocuklarına genellikle masal, hikâye ve resimli kitap aldıklarını belirtmektedirler. Her üç grupta da çocuklarına biyografi, fen kitabı, roman, çizgi roman ya da şiir alan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailelerin gelir düzeyiyle çocuklarına aldıkları kitap türleri arasında bir fark bulunamamıştır..

Tablo 57) Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Kitabı okuyorum		Sadece özetini okuyorum		Kitabı okumayı gereksiz buluyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	10	18.9	37	69.8	6	11.3	53	100
2	17	23.0	51	68.9	6	8.1	74	100
3	9	17.0	42	79.2	2	3.8	53	100
Toplam	36	20.0	130	72.2	14	7.8	180	100

Pearson chi-square=3.077 sd=4 p=0.54

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitabı almadan önce okuyup okumadıkları ile ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap almadan önce kitabı okuyup okumadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir grubundaki annelerin %69.8'i kitabın sadece özet kısmını okuduklarını, %18.9'u kitabın tamamını okuduklarını, %11.3'ü ise kitabı okumayı gereksiz bulduklarını; ikinci gelir grubundakilerin %68.9'u kitabın sadece özetini okuduklarını, %23'ü kitabın tamamını okuduklarını, %8.1'i ise kitabı okumayı gereksiz bulduklarını; üçüncü gelir grubundakilerin ise %79.2'si kitabın sadece özet kısmını okuduklarını, %17'si kitabın tamamını okuduklarını, %3.8'i ise kitabı okumayı gereksiz bulduklarını belirtmektedirler.

Tablo 58) Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Dört-beş kitap alanlar		İki-üç kitap alanlar		Bir kitap alanlar		Hiç kitap almayanlar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	37	69.8	6	11.3	2	3.8	8	15.1	53	100
2	55	74.3	8	10.8	3	4.1	8	10.8	74	100
3	38	71.7	4	7.5	4	7.5	7	13.2	53	100
Toplam	130	72.2	18	10.0	9	5.0	23	12.8	180	100

Pearson chi-square=1.984 sd=6 p=0.92

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarına son olarak aldıkları kitap sayısı ile ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerden çocuklarına aldıkları son beş kitabın ismini yazmaları istendi. Annelerin cevaplarının ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre birinci gelir grubundaki annelerin %69.8'inin, ikinci gruptakilerin %74.3'ünün, üçüncü gruptakilerin ise %72.2'sinin çocuklarına son aldıkları dört-beş kitabın, birinci gruptakilerin %11.3'ünün, ikinci gruptakilerin %10.8'inin, üçüncü gruptakilerin ise %7.5'inin çocuklarına aldıkları son iki-üç kitabın ismini yazdıkları görülmektedir. Yine birinci grupta çocuklarına son aldıkları kitabın ismini yazmayan annelerin oranı %15.1, ikinci grupta %10.8, üçüncü grupta ise %13.2 olarak görülmektedir. Her üç grupta da çocuklarına son aldıkları bir kitabın ismini yazan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablo 59) Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Ailelerin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Yapıştırma cilt		Spiral cilt		İplik-dikiş cilt		Zımbalı cilt		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	19	35.8	7	13.2	12	22.6	15	28.3	53	100
2	28	37.8	12	16.2	13	17.6	21	28.4	74	100
3	13	24.5	8	15.1	16	30.2	16	30.2	53	100
Toplam	60	33.3	27	15.0	41	22.8	52	28.9	180	100

Pearson chi-square= 4.175 sd= 6 p=0.65

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitap cildi tercihleriyle, ailelerin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap alırken kitabın cildinin nasıl olmasını tercih ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir grubundaki annelerin %35.8'i çocuklarına alacakları kitabın cildinin yapıştırma cilt, %28.3'ü zımbalı cilt, %22.6'sı iplik dikiş cilt ve %13.2'si spiral cilt olmasını tercih etmektedirler. İkinci gruptakilerin %37.5'i yapıştırma cilt, %28.4'ü zımbalı cilt, %17.6'sı iplik dikiş cilt, %16.2'si ise spiral cilt olmasını tercih ettiklerini belirtmektedirler. Üçüncü grupta ise iplik dikiş cilt ve zımbalı cilt tercih edenlerin oranı %30.2, yapıştırma cilt tercih edenlerin oranı %24.5 ve spiral cilt olmasını tercih edenlerin oranı ise %15.1 olarak görülmektedir.

Tablo 60) Annelerin Kitabın Resim Özellikleriyle İlgili Görüşlerinin Ailelerin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Resimler canlı olmalı		Resimler metni yorumlamalı		Resimler soyut çizilmeli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	9	17.0	44	83.0			53	100
2	13	17.6	61	82.4			74	100
3	6	11.3	47	88.7			53	100
Toplam	28	15.6	152	84.4			180	100

Pearson chi-square=1.03   sd= 2   p=0.59

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin resim özellikleriyle ilgili görüşleri ile ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına alacakları kitabın resim özelliklerinin nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç gelir grubunda da annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri), çocuk kitabının resimlerinin metni yorumlaması gerektiğini belirtmektedirler. Resimlerin canlı olması gerektiğini belirten annelerin oranı birinci grupta %17, ikinci grupta %17.6, üçüncü

grupta ise %11.3 olarak görülmektedir. Her üç grupta da resimlerin soyut çizilmesi gerektiğini belirten anne bulunmamaktadır.

Tablo 61) Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Hatasız olmalıdır		Bir iki hata olabilir		Kurallardan çok mesaj önemlidir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	21	39.6	1	1.9	31	58.5	53	100
2	40	54.1	3	4.1	31	41.9	74	100
3	34	64.2	1	1.9	18	34.0	53	100
Toplam	95	52.8	5	2.8	80	44.4	180	100

Pearson chi-square=7.568 sd=4 p=0.10

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabı yazım kurallarıyla ilgili görüşleri ile ailelerin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabı yazım kurallarının nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gelir grubundakilerin %58.5'i çocuk kitaplarında kurallardan çok kitabın verdiği mesajın önemli olduğunu, %39.6'sı kitabın hatasız olması gerektiğini belirtmektedirler. İkinci gruptakilerin %54.1'i kitabın hatasız olması gerektiğini, %41.9'u kitabın yazım kurallarından çok kitabın verdiği mesajın önemli olduğunu belirtmektedirler. Üçüncü gruptakilerin ise %64.2'si kitabın hatasız olması gerektiğini, %34'ü de kurallardan çok kitabın verdiği mesajın önemli olduğunu belirtmektedirler. Her üç grupta da kitapta bir iki hata bulunabileceğini belirten annelerin oranı %5'i geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailelerin gelir düzeyi arttıkça çocuk kitabının hatasız olması gerektiğini söyleyen annelerin oranının da artış gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 62) Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu İle İlgili Görüşlerinin Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	10 punto		12 punto		Her boy olabilir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	9	17.0	19	35.8	25	47.2	53	100
2	11	14.9	29	39.2	34	45.9	74	100
3	7	13.2	30	56.6	16	30.2	53	100
Toplam	27	15.0	78	43.3	75	41.7	180	100

Pearson chi-square=5.772 sd=4 p=0.21

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında olması gereken harf boyuyla ilgili görüşleri ile ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabında olması gereken harf boyu soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %47.2'si harflerin her boy olabileceğini, %35.8'i 12 punto olması gerektiğini, %17'si ise 10 punto olması gerektiğini; İkinci gruptaki annelerin %45.9'u harflerin her boy olabileceğini, %39.2'si 12 punto olması gerektiğini, %14.9'u ise 10 punto olması gerektiğini belirtmektedirler. Üçüncü gruptaki annelerin ise %56.6'sı 12 punto olması gerektiğini, %30.2'si harflerin her boy olabileceğini, %13.2'si ise 10 punto olması gerektiğini belirtmektedirler.

Tablo 63) Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Kuşe kağıt		Samanlı kağıt		Mat kağıt		Her cins kağıt olabilir		Toplam	
	frekans	%	Frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	26	49.1	2	3.8	3	5.7	22	41.5	53	100
2	44	59.5	2	2.7	7	9.5	21	28.4	74	100
3	30	56.6	2	3.8	7	13.2	14	26.4	53	100
Toplam	100	55.6	6	3.3	17	9.4	57	31.7	180	100

Pearson chi-square=4.700 sd=6 p=0.58

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında kullanılması gereken kâğıt tipiyle ilgili görüşleri ile ailelerin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında kullanılması gereken kâğıt tipi soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci grupta çocuk kitabında kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %49.1, her cins kâğıt kullanılabileceğini belirten annelerin oranı %41.5 olarak görülmektedir. İkinci gruptakilerin %59.5'i kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini belirtirken, %28.4'ü her cins kâğıt kullanılabileceğini belirtmektedirler. Üçüncü grupta ise kuşe kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %56.6, her cins kâğıt kullanılabileceğini belirten annelerin oranı ise %26.4 olarak görülmektedir. Her üç grupta da çocuk kitaplarında samanlı kâğıt ya da mat kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %15'i geçmemektedir.

Tablo 64) Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Her yayını okuyabilir		Ders/kurs kitaplarını okuyabilir		Çocuk kitaplarını okuyabilir		diğer		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	10	18.9	8	15.1	30	56.6	5	9.4	53	100
2	7	9.5	3	4.1	59	79.7	5	6.8	74	100
3	6	11.3	3	5.7	37	69.8	7	13.2	53	100
Toplam	23	12.8	14	7.8	126	70.0	17	9.4	180	100

Pearson chi-square=11.257 sd=6 p=0.08

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarının neleri okumasını uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının ne tür yayınları okumasını uygun buldukları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre birinci gelir grubundaki annelerin %56.6'sı çocuklarının çocuk kitabı okuyabileceğini, %18.9'u

bulduğu her yayını okuyabileceğini, %15.1'i özellikle ders/kurs kitaplarını okuyabileceğini, %9.4'ü ise diğer yayınları okuyabileceğini belirtmektedirler. İkinci gruptakilerin %79.7'si çocuk kitapları okuyabileceğini belirtmektedirler. Çocuklarının özellikle ders/kurs kitabı ya da bulduğu her yayını okumasını uygun bulan annelerin oranı ikinci grupta %10'u geçmemektedir. Üçüncü grupta ise annelerin %69.8'i çocuklarının çocuk kitabı okumasını, %13.2'si diğer kitap türlerini okumasını uygun bulduklarını, %11.3'ü çocuklarının her yayını okuyabileceğini, %5.7'si ise özellikle ders/kurs kitabı okumasını uygun bulduklarını belirtmektedirler.

Tablo 65) Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre Dağılımı

Ortalama aylık gelir düzeyi	Her konuda olabilir		Sevgi,saygı,dostluk, Cesaret,çalışkanlık		Siyasal, ideolojik içerikli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	10	18.9	43	81.1			53	100
2	7	9.5	67	90.5			74	100
3	5	9.4	48	90.6			53	100
Toplam	22	12.2	158	87.8			180	100

Pearson chi-square=3.092 sd=2 p=0.21

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesini uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesinin daha uygun olduğu soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç grupta da annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri) çocuk kitaplarında sevgi, saygı, dostluk, cesaret ve çalışkanlık konularının işlenmesinin uygun olduğunu belirtmektedirler. Çocuk kitabının her konuda olabileceğini belirten annelerin oranı birinci grupta %18.9, ikinci grupta %9.5, üçüncü grupta ise %9.4 olarak görülmektedir. Her üç grupta da çocuk kitaplarının siyasal, ideolojik içerikli olabileceğini belirten anne hiç bulunmamaktadır.

VI. Örneklemdeki Annelerin Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Karşılaştırılması

Ankete katılan annelerin, çocuk kitabı seçimi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan ankette annelerin görüşlerinin ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 66) Annelerin Çocuklarına Hangi Amaçla Kitap Aldıklarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Öğretmen isteği		Araştırma/yaratıcılık		Çocuk isteği		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	5	3.8	123	93.2	4	3.0	132	100
2	1	2.1	41	87.2	5	10.6	47	100
3			1	100.0			1	100
Toplam	6	3.3	165	91.7	9	5.0	180	100

Pearson chi-square=4.524 sd=4 p=0.34

İstatiksel hesaplamaları yapabilmek için ailelerdeki çocuk sayısı üç grup altında toplandı. Buna göre birinci grupta bir-iki çocuğu olan aileler, ikinci grupta üç-dört çocuğu olanlar, üçüncü grupta ise beş ve üzerinde çocuğu olan aileler yer almaktadır.

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annenin çocuğuna kitap alma amacı ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına hangi amaçla kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailelerdeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç grupta da annelerin büyük bir çoğunluğu (% 85 ve üzeri) çocuklarının araştırma ve yaratıcılık gücünün gelişmesi, farklı bakış açıları kazanabilmesi, okuma ve anlama kabiliyetinin gelişebilmesi için çocuklarına kitap aldıklarını belirtmektedirler. Çocuğuna, çocuk kendisi istediği için kitap alan annelerin oranı, ikinci grupta %10.6, birinci grupta ise %3 olarak görülmektedir. Üçüncü grupta, çocuğuna öğretmen istediği ya da çocuk kendisi istediği için kitap alan anne bulunmamaktadır.

Tablo 67) Annelerin Çocuklarına Kitap Seçerken Nelere Dikkat Ettiklerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Yazar, yayınevi, seri		Konusu, resimleri		Yaş seviyesi, kısalığı		Kültür değerlerine uygunluk		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	19	11.5	132	80.0	14	8.4			165	100
2	7	12.7	45	81.8	2	3.6	1	1.8	55	100
3			1	50.0			1	50.0	2	100
Toplam	26	11.7	178	80.1	16	7.2	2	0.9	222	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır..

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap seçerken nelere dikkat ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %80'i, ikinci gruptakilerin %81.8'i, çocuklarına kitap seçerken kitabın konusuna ve resimlerine dikkat ettiklerini; yine birinci gruptakilerin %11.5'i, ikinci gruptakilerin %12.7'si çocuklarına kitap seçerken kitabın yazar, yayınevi ve serisine dikkat ettiklerini belirtmektedirler. Ayrıca üçüncü grupta beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne hem kitabın konusu ve resimleri, hem de kitabın Türk kültür değerlerine uygunluğu seçeneklerini işaretlediğinden, bu iki seçeneğin oranı %50 olarak görülmektedir.

Tablo 68) Annelerin Çocuklarının Kitap Edinmesi Hususunda Benimsedikleri Yaklaşım Biçimlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Teşvik etmiyorum		Zaman bulamıyorum		Neler yapmam gerektiğini bilmiyorum		Alıyor, okuyor, teşvik ediyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	7	5.3	16	12.1	6	4.5	103	78.0	132	100
2	8	17.0	1	2.1	6	12.8	32	68.1	47	100
3							1	100.0	1	100
Toplam	15	8.3	17	9.4	12	6.7	136	75.6	180	100

Pearson chi-square= 13.669 sd=6 p=0.03

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının kitap edinmesi hususunda benimsedikleri yaklaşım biçimleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %78'i, ikinci gruptakilerin %68.1'i, üçüncü grupta beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne de dahil olmak üzere (%100) çocuklarına kitap aldıklarını, okuduklarını ve onları teşvik ettiklerini; yine birinci gruptaki annelerin %5.3'ü, ikinci gruptakilerin %17'si çocuklarının ne bulursa okuduğunu, onları teşvik etmediklerini belirtmektedirler. Birinci grupta çocuğunu teşvik etmek isteyen fakat zaman bulamayan annelerin oranı %12.1, ikinci grupta %2.1 olarak görülmektedir. Çocuğunu teşvik etmek için neler yapması gerektiğini bilmeyen annelerin oranı ise, birinci grupta %4.5, ikinci grupta ise %12.8 olarak belirtilmektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailedeki çocuk sayısı arttıkça, annelerin çocuklarına kitap okuyup, onları teşvik etme oranlarının düştüğü ileri sürülebilir. Buna paralel olarak ailedeki çocuk sayısının fazlalığı annelerin çocuklarının hepsiyle yeterince ilgilenemediklerini ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 69) Annelerin Çocuklarına Küçükken Masal/Öykü Anlatma Durumlarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Her gün anlattım		Vakit buldukça anlattım		Hiç anlatmadım		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	31	23.5	99	75.0	2	1.5	132	100
2	3	6.4	42	89.4	2	4.3	47	100
3			1	100.0			1	100
Toplam	34	18.9	142	78.9	4	2.2	180	100

Pearson chi-square= 7.713 sd= 4 p=0.10

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailedeki çocuk sayısı ile annenin küçükken çocuğuna masal/öykü anlatma durumu arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına küçükken masal/öykü anlatıp anlatmadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre

dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; her üç gruptaki annelerin büyük çoğunluğu, üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne de dahil olmak üzere, (%75 ve üzeri) küçükken çocuklarına vakit buldukça, ara sıra masal anlattıklarını belirtmektedirler. Birinci gelir grubundaki annelerin %23.5'i, ikinci gelir grubundakilerin %6.4'ü, çocuklarına küçükken her gün düzenli olarak masal/öykü anlattıklarını belirtmektedirler. Çocuklarına küçükken hiç masal/öykü anlatmayan annelerin oranı birinci grupta %1.5, ikinci grupta %4.3 olarak belirtilmektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, evdeki çocuk sayısı arttıkça, annelerin küçükken çocuklarına ayırdıkları vaktin azalmakta olduğu, dolayısıyla her gün düzenli olarak kitap anlatan annelerin oranının düştüğü ileri sürülebilir. Çocuk sayısı arttıkça ara sıra kitap anlatan annelerin oranı artmaktadır.

Tablo 70) Annelerin, Çocuklarının Derslerden Sonraki Zamanlarında Hangi Etkinliklerde Bulduklarına Dair Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Oyun oynar		Spor yapar		Kitap okur		Tv seyreder,internette araştırma yapar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	87	36.5	17	7.1	61	25.6	73	30.6	238	100
2	25	35.7	1	1.4	21	30.0	23	32.8	70	100
3					1	100.0			1	100
Toplam	112	36.2	18	5.8	83	26.8	96	31.0	309	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının derslerden sonraki zamanlarında neler yaptıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %36.5'i, ikinci gruptakilerin %35.7'si, çocuklarının derslerden sonraki zamanlarda oyun oynadığını; yine birinci gruptakilerin %30.6'sı, ikinci gruptakilerin %32.8'i çocuklarının derslerden sonraki zamanlarda televizyon seyredip, internette araştırma yaptığını belirtmektedirler. Çocuğunun derslerden sonraki zamanlarda kitap okuduğunu

belirten annelerin oranı, üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne (%100) de dahil olmak üzere birinci grupta %25.6, ikinci grupta %30 olarak görülmektedir. Çocuğunun derslerden sonraki zamanlarda spor yaptığını belirten annelerin oranı ise birinci ve ikinci grupta %10'u geçmemektedir.

Tablo 71) Annelerin Çocuklarına Ayda Kaç Kitap Aldıklarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Bir-iki		Üç-dört		Her ay almıyorum		Hiç almıyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	52	39.4	38	28.8	40	30.3	2	1.5	132	100
2	13	27.7	16	34.0	15	31.9	3	6.4	47	100
3	1	100.0							1	100
Toplam	66	36.7	54	30.0	55	30.6	5	2.8	180	100

Pearson chi-square=6.344 sd=6 p=0.38

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına ayda kaç kitap aldıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruba dahil olan annelerin %39.4'ü çocuklarına ayda bir-iki kitap, %28.8'i ayda üç-dört kitap aldıklarını, %30.3'ü ise çocuklarına her ay kitap almadıklarını belirtmektedirler. İkinci gruptaki annelerin %27.7'si çocuklarına ayda bir-iki, %34'ü çocuklarına ayda üç-dört kitap aldıklarını, %31.9'u ise çocuklarına her ay kitap almadıklarını belirtmektedirler. Çocuğuna hiç kitap almayan annelerin oranı birinci ve ikinci grupta %10'u aşmamaktadır. Üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne ise (%100) çocuğuna ayda bir iki kitap almaktadır.

Tablo 72) Çocuklara Harçlık Verilip Verilmediğinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Veriyorum-yeterli		Veriyorum-yetersiz		vermiyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	72	54.5	29	22.0	31	23.5	132	100
2	24	51.1	11	23.4	12	25.5	47	100
3	1	100.0					1	100
Toplam	97	53.9	40	22.2	43	23.9	180	100

Pearson chi-square=1.031 sd=4 p=0.90

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailedeki çocuk sayısı ile annelerin çocuklarına harçlık verme durumları arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına harçlık verip vermedikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne de dahil olmak üzere (%100), birinci gelir düzeyindeki annelerin, %54.5'i, ikinci gruptakilerin %51.1'i çocuklarına yeterince harçlık verdiklerini; yine birinci gruptaki annelerin %22'si, ikinci gruptakilerin %23.4'ü çocuklarına yeterince harçlık vermediklerini belirtmektedirler. Çocuklarına hiç harçlık vermeyen annelerin oranı ise; birinci grupta %23.5, ikinci grupta %25.5 olarak görülmektedir.

Tablo 73) Ailede Kitap Alma Kararının Kim Tarafından Verildiğinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Ailece karar veririz		Anne karar verir		Baba karar verir		Çocuk karar verir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	58	43.9	21	15.9	7	5.3	46	34.8	132	100
2	17	36.2	8	17.0	3	6.4	19	40.4	47	100
3							1	100.0	1	100
Toplam	75	41.7	29	16.1	10	5.6	66	36.7	180	100

Pearson chi-square= 2.632 sd= 6 p=0.85

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailedeki çocuk sayısı ile ailede kitap alma kararını verme arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan annelere ailede kitap alma kararını kimin verdiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %43.9'u, ikinci gruptakilerin %36.2'si çocuklarına kitap almaya ailece karar verdiklerini, yine üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne de dahil olmak üzere (%100), birinci gruptaki annelerin %34.8'i, ikinci gruptakilerin %40.4'ü, ailede kitap alma kararını çocuğun kendisinin verdiği belirtmektedirler. Kitap alma kararını ailede genellikle anne verir diyenlerin oranı, birinci grupta %15.9, ikinci grupta %17 olarak görülmektedir. Ailede kitap alma kararını babanın verdiği belirten annelerin oranı ise birinci ve ikinci grupta %10'u geçmemektedir.

Tablo 74) Evdeki Kitaplık Mevcudiyetinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	evet		hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	94	71.2	38	28.8	132	100
2	35	74.5	12	25.5	47	100
3			1	100.0	1	100
Toplam	129	71.7	51	28.3	180	100

Pearson chi-square=2.724 sd=2 p=0.25

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailedeki çocuk sayısı ile evdeki kitaplık mevcudiyeti arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmektedir.

Araştırmaya katılan annelere evlerinde kitaplık olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %71.2'si, ikinci gruptakilerin %74.5'i evlerinde kitaplık bulunduğunu; yine üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne de dahil olmak üzere (%100), birinci gruptakilerin %28.8'i, ikinci gruptakilerin %25.5'i, evlerinde kitaplık bulunmadığını belirtmektedirler.

Tablo 75) Aile Bireylerinin Her Gün Düzenli Olarak Kitap Okumaya Vakit Ayırıp Ayırmadığının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	evet		Hayır		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	38	28.8	94	71.2	132	100
2	11	23.4	36	76.6	47	100
3			1	100.0	1	100
Toplam	49	27.2	131	72.8	180	100

Pearson chi-square=0.883 sd=2 p=0.64

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde ailedeki çocuk sayısı ile aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı vakit arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere, aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya ayırdığı bir vakit olup olmadığı soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımları yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne de dahil olmak üzere (%100), birinci gruba dahil olan annelerin %71.2'si, ikinci gruptakilerin %76.6'sı, aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırmadıklarını; yine birinci gruptakilerin %28.8'i, ikinci gruptakilerin %23.4'ü aile bireylerinin her gün düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırdıklarını belirtmektedirler.

Tablo 76) Çocuklara Genellikle Alınan Kitap Türlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Masal, hikaye, resimli kitap		Biyografi, fen kitabı		Roman, çizgi roman		şiir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	Frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	166	83.8	3	1.5	17	8.5	12	6.0	198	100
2	54	87.0			4	6.4	4	6.4	62	100
3	1	100.0							1	100
Toplam	221	84.6	3	1.1	21	8.0	16	6.1	261	100

Bu soruya verilen cevaplarda birden fazla şık işaretlendiği için, değerlendirmeye alınan toplam cevap sayısı araştırma örneklemini aştığından, bu tablo sadece yüzdelerine göre yorumlanacaktır.

Araştırmaya katılan annelere, çocuklarına genellikle aldıkları kitap türleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne de dahil olmak üzere (%100), her üç grupta da annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri) çocuklarına genellikle masal, hikaye ve resimli kitap aldıklarını belirtmektedirler. Birinci ve ikinci grupta çocuklarına biyografi, fen kitabı, roman, çizgi roman ya da şiir alan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablo 77) Annelerin Çocuklarına Kitap Almadan Önce Kitabı Okuyup Okumadıklarının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Kitabı okuyorum		Sadece özetini okuyorum		Kitabı okumayı gereksiz buluyorum		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	29	22.0	94	71.2	9	6.8	132	100
2	7	14.9	35	74.5	5	10.6	47	100
3			1	100.0			1	100
Toplam	36	20.0	130	72.2	14	7.8	180	100

Pearson chi-square=1.956   sd=4   p=0.74

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitabı almadan önce okuyup okumadıkları ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap almadan önce kitabı okuyup okumadıkları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %71.2'si kitabın sadece özet kısmını okuduklarını, %22'si kitabın tamamını okuduklarını, %6.8'i ise kitabı okumayı gereksiz bulduklarını; ikinci gruptakilerin %74.5'i kitabın sadece özetini okuduklarını, %14.9'u kitabın tamamını okuduklarını, %10.6'sı ise kitabı okumayı gereksiz bulduklarını belirtmektedirler. Ayrıca üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne ise çocuğuna kitap almadan önce kitabın sadece özet kısmını okuduğunu belirtmektedir.

Tablo 78) Annelerin Çocuklarına Son Aldıkları Kitap Sayısının Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Dört-beş kitap alanlar		İki-üç kitap alanlar		Bir kitap alanlar		Hiç kitap almayanlar		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	98	74.2	12	9.1	6	4.5	16	12.1	132	100
2	31	66.0	6	12.8	3	6.4	7	14.9	47	100
3	1	100.0							1	100
Toplam	130	72.2	18	10.0	9	5.0	23	12.8	180	100

Pearson chi-square=1.627 sd= 6 p=0.95

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarına son olarak aldıkları kitap sayısı ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerden çocuklarına aldıkları son beş kitabın ismini yazmaları istendi. Annelerin cevaplarının ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne de dahil olmak üzere (%100),birinci gruptaki annelerin %74.2'sinin, ikinci gruptakilerin %66'sının, çocuklarına son aldıkları dört-beş kitabın, birinci gruptakilerin %9.1'inin, ikinci gruptakilerin %12.8'inin çocuklarına aldıkları son iki-üç kitabın ismini yazdıkları görülmektedir. Yine birinci grupta çocuklarına son aldıkları kitabın ismini yazmayan annelerin oranı %12.1, ikinci grupta %14.9 olarak görülmektedir. Birinci ve ikinci grupta çocuklarına son aldıkları bir kitabın ismini yazan annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablo 79) Annelerin Kitap Cildi Tercihlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Yapıştırma cilt		Spiral cilt		İplik-dikiş cilt		Zımbalı cilt		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	44	33.3	20	15.2	32	24.2	36	27.3	132	100
2	15	31.9	7	14.9	9	19.1	16	34.0	47	100
3	1	100.0							1	100
Toplam	60	33.3	27	15.0	41	22.8	52	28.9	180	100

Pearson chi-square=2.978 sd=6 p=0.81

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin kitap cildi tercihleriyle, ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına kitap alırken kitabın cildinin nasıl olmasını tercih ettikleri soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %33.3'ü çocuklarına alacakları kitabın cildinin yapıştırma cilt, %27.3'ü zımbalı cilt, %24.2'si iplik dikiş cilt ve %15.2'si spiral cilt olmasını tercih etmektedirler. İkinci gruptakilerin %31.9'u yapıştırma cilt, %34'ü zımbalı cilt, %24.2'si iplik dikiş cilt, %14.9'u ise spiral cilt olmasını tercih ettiklerini belirtmektedirler. Üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne ise çocuğuna alacağı kitabın cildinin yapıştırma cilt olmasını tercih etmektedir.

Tablo 80) Annelerin Kitabın Resim Özellikleriyle İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Resimler canlı olmalı		Resimler metni yorumlamalı		Resimler soyut çizilmeli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	20	15.2	112	84.8			132	100
2	7	14.9	40	85.1			47	100
3	1	100.0					1	100
Toplam	28	15.6	152	84.4			180	100

Pearson chi-square=5.461 sd=2 p=0.06

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin resim özellikleriyle ilgili görüşleri ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark görülmektedir

Araştırmaya katılan annelere çocuklarına alacakları kitabın resim özelliklerinin nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci ve ikinci gruptaki annelerin büyük çoğunluğu (%80 ve üzeri), çocuk kitabının resimlerinin metni yorumlaması gerektiğini belirtmektedirler. Resimlerin canlı olması gerektiğini belirten annelerin oranı birinci grupta %15.2, ikinci grupta %14.9, olarak görülmektedir. Üçüncü grupta beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne de çocuk kitabındaki resimlerin canlı olması gerektiğini belirtmektedir. Birinci ve ikinci grupta resimlerin soyut çizilmesi gerektiğini belirten anne bulunmamaktadır.

Tablodan çıkan sonuçlara göre; beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne değerlendirme dışı tutulduğunda, ailedeki çocuk sayısı arttıkça, annelerin öncelikli olarak resimlerin metni yorumlaması gerektiği şeklindeki görüşleri de artış göstermektedir.

Tablo 81) Annelerin Çocuk Kitabı Yazım Kurallarıyla İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Hatasız olmalıdır		Bir iki hata olabilir		Kurallardan çok mesaj önemlidir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	71	53.8	3	2.3	58	43.9	132	100
2	23	48.9	2	4.3	22	46.8	47	100
3	1	100.0					1	100
Toplam	95	52.8	5	2.8	80	44.4	180	100

Pearson chi-square=1.609   sd= 4   p=0.80

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabı yazım kurallarıyla ilgili görüşleri ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabı yazım kurallarının nasıl olması gerektiği soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptakilerin %53.8'i kitabın hatasız olması gerektiğini %43.9'u çocuk kitaplarında kurallardan çok kitabın verdiği mesajın önemli olduğunu belirtmektedirler. İkinci gruptakilerin %48.9'u kitabın hatasız olması gerektiğini, %46.8'i kitabın yazım kurallarından çok kitabın verdiği mesajın önemli olduğunu belirtmektedirler. Üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne ise (%100) kitabın hatasız olması gerektiğini belirtmektedir. Birinci ve ikinci grupta kitapta bir iki hata bulunabileceğini belirten annelerin oranı %5'i geçmemektedir.

Tablo 82) Annelerin Çocuk Kitabında Olması Gereken Harf Boyu İle İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	10 punto		12 punto		Her boy olabilir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	20	15.2	62	47.0	50	37.9	132	100
2	7	14.9	16	34.0	24	51.1	47	100
3					1	100.0	1	100
Toplam	27	15.0	78	43.3	75	41.7	180	100

Pearson chi-square=4.192 sd=4 p=0.38

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında olması gereken harf boyuyla ilgili görüşleri ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı fark olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitabında olması gereken harf boyu soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci gruptaki annelerin %47'si harflerin 12 punto olması gerektiğini, %37.9'u harflerin her boy olabileceğini, %15.2'si ise harflerin 10 punto olması gerektiğini; İkinci gruptaki annelerin %51.1'i harflerin her boy olabileceğini, %34'ü 12 punto olması gerektiğini, %14.9'u ise 10 punto olması gerektiğini belirtmektedirler. Üçüncü grupta beş ve üzeri sayıda çocuğu olan bir anne ise (%100) harflerin her boy olabileceğini belirtmektedir.

Tablo 83) Annelerin Çocuk Kitabında Kullanılması Gereken Kağıt Tipiyle İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Kuşe kağıt		Samanlı kağıt		Mat kağıt		Her cins kağıt olabilir		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	77	58.3	3	2.3	13	9.8	39	29.5	132	100
2	23	48.9	2	4.3	4	8.5	18	38.3	47	100
3			1	100.0					1	100
Toplam	100	55.6	6	3.3	17	9.4	57	31.7	180	100

Pearson chi-square=31.026 sd=6 p=0.00

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitabında kullanılması gereken kâğıt tipiyle ilgili görüşleri ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında kullanılması gereken kağıt tipi soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; birinci grupta çocuk kitabında kuşe kağıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %58.3, her cins kağıt kullanılabileceğini belirten annelerin oranı %29.5 olarak görülmektedir. İkinci gruptakilerin %48.9'u kuşe kağıt kullanılması gerektiğini belirtirken, %38.3'ü her cins kağıt kullanılabileceğini belirtmektedirler. Üçüncü grupta ise beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne (%100) çocuk kitaplarında samanlı kâğıt kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Birinci ve ikinci grupta çocuk kitaplarında mat kâğıt kullanılması gerektiğini belirten annelerin oranı %10'u geçmemektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailedeki çocuk sayısı arttıkça annelerin kağıt tipine verdikleri önemin azaldığı belirlenmiştir.

Tablo 84) Annelerin Çocuklarının Neleri Okumasını Uygun Bulduğunun Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Her yayını okuyabilir		Ders/kurs kitaplarını okuyabilir		Çocuk kitaplarını okuyabilir		diğer		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	15	11.4	8	6.1	97	73.5	12	9.1	132	100
2	8	17.0	5	10.6	29	61.7	5	10.6	47	100
3			1	100.0					1	100
Toplam	23	12.8	14	7.8	126	70.0	17	9.4	180	100

Pearson chi-square=14.501 sd= 6 p=0.02

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuklarının neleri okumasını uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuklarının ne tür yayınları okumasını uygun buldukları soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre birinci gruptaki annelerin %73.5'i çocuklarının çocuk kitabı okuyabileceğini, %11.4'ü bulduğu her yayını okuyabileceğini, %6.1'i özellikle ders/kurs kitaplarını okuyabileceğini, %9.1'i ise diğer yayınları okuyabileceğini belirtmektedirler. İkinci gruptakilerin %61.7'si çocuk kitapları

okuyabileceğini, %17'si her yayını okuyabileceğini, %10.6'sı ise özellikle ders/kurs kitaplarını ya da diğer yayınları okuyabileceğini belirtmektedirler. Üçüncü grupta ise beş ve üzeri sayıda çocuğu bulunan bir anne (%100) çocuklarının özellikle ders/kurs kitabı okumasını uygun bulduğunu belirtmektedir.

Tablodan çıkan sonuçlara göre, ailedeki çocuk sayısı arttıkça, annelerin çocuklarının ne okuduklarıyla fazla ilgilenmeyip, onları kendi haline bıraktıkları, ailedeki çocuk sayısı düştükçe ise çocuklarla daha çok ilgilenilip, çocuk kitapları okumaya teşvik edildikleri saptanmıştır.

Tablo 85) Annelerin Çocuk Kitabında Hangi Konunun İşlenmesini Uygun Bulduklarıyla İlgili Görüşlerinin Ailedeki Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Ailedeki çocuk sayısı	Her konuda olabilir		Sevgi,saygı,dostluk, Cesaret,çalışkanlık		Siyasal, ideolojik içerikli		Toplam	
	frekans	%	frekans	%	frekans	%	frekans	%
1	17	12.9	115	87.1			132	100
2	5	10.6	42	89.4			47	100
3			1	100.0			1	100
Toplam	22	12.2	158	87.8			180	100

Pearson chi-square= 0.302 sd=2 p=0.86

Verilere uyguladığımız ki-kare testinde annelerin çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesini uygun bulduklarıyla ilgili görüşleri ile ailedeki çocuk sayısı arasında 0.10 düzeyinde anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmaya katılan annelere çocuk kitaplarında hangi konunun işlenmesinin daha uygun olduğu soruldu. Bu soruya verilen cevapların ailedeki çocuk sayısına göre dağılımı yukarıdaki çapraz tabloda görülmektedir. Buna göre; üçüncü gruptaki beş ve üzeri sayıda çocuk sahibi olan anne de dahil olmak üzere her iki grupta da annelerin büyük çoğunluğu (%85 ve üzeri) çocuk kitaplarında sevgi, saygı, dostluk, cesaret ve çalışkanlık konularının işlenmesinin uygun olduğunu belirtmektedirler. Çocuk kitabının her konuda olabileceğini belirten annelerin oranı birinci grupta %12.9, ikinci grupta %10.6 olarak görülmektedir. da çocuk kitaplarının siyasal, ideolojik içerikli olabileceğini belirten anne hiç bulunmamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

I. SONUÇ

Araştırmanın konusu seçilirken, genellikle annelerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirip, onları daha iyi tanıdıklarını düşünülerek, annelerin, çocuk kitaplarının çocuğun gelişimindeki etkisine dair görüşleri dikkate alındı. Anneler ve diğer aile bireylerinin kitap okumanın önemine inanıp inanmadıkları, çocuklarının ileriye dönük eğitimlerinde çocuk kitabının önemini bilincine varıp varmadıkları, çocuk kitabı konusunda neyi, ne kadar ve nasıl bildiklerini belirlemek için annelere uygulanmak üzere üç bölümlü bir anket hazırlandı.

Annelere uygulanan anketin ilk bölümündeki toplam dört sorudan ailelerin sosyo-ekonomik ve demografik sonuçları elde edilmiştir. Bu sonuçlara göre ailelerin çoğunluğu iki çocukludur (%60.6). Ailelerin büyük çoğunluğunun ise aylık ortalama geliri 400–800 YTL. arasındadır. Annelerin çok büyük bir bölümü de lise mezunudur. Araştırma sonuçlarına göre annelerin büyük çoğunluğu ev hanımıdır (%64.4).

Anketin ikinci bölümünde annelere, okumanın önemi konusundaki düşüncelerini, çocuklarının kitap edinmeleri için yönlendirme tarzlarını ve çocuklarıyla ilgilenme düzeylerini belirlemek, ayrıca annelerin mesleği, eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi ve evdeki çocuk sayısı açısından, çocuk kitapları hakkındaki görüşlerinin arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için toplam on üç soru yöneltilmiştir. Bu bölümden elde edilen sonuçlara göre, annelerin çocuklarına kitap almadan önce kitabı okumadıkları, çocuklarına her ay kitap almadıkları, çocuklarına kitap okumaya zaman ayırmadıkları, çocuklarına düzenli olarak masal/öykü anlatmadıkları ve çocuk kitabı seçerken kitabın sadece konu ve resimlerine baktıkları, çocuklarının derslerden sonraki zamanlarını nasıl geçirdiğini çok iyi gözlemleyemedikleri anlaşılmıştır. Ancak bazı yanıtlardan beklenen davranış biçimleri de ortaya çıkmıştır. Annelerin çoğunun evinde kitaplığının olduğu, çocuklarına kitap seçim ölçütlerine uygun amaçlarla kitap aldıkları, çocuklarına yeterince harçlık verdikleri, çocuk kitabı almaya ailece birlikte karar verildiği, çocuklarının son olarak okudukları kitaplardan haberdar oldukları, çocuklarını kitap okumaya teşvik etmek istedikleri gibi sonuçlar elde edilmiştir.

Ayrıca araştırma sonuçlarına göre, annenin mesleği ile, küçükken çocuklarına masal/öykü anlatıp anlatmama durumu, çocuklarına ayda kaç kitap aldığı, ailede kitap alma kararının kim tarafından verildiği, evdeki kitaplık mevcudiyeti, aile bireylerinin düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırıp ayırmadığı hususları arasında anlamlı bir fark belirlenmiştir.

Yine, annenin eğitim düzeyi ile, çocuklarına kitap seçerken hangi hususlara dikkat ettiği, çocuğuna kitap seçerken benimsediği yaklaşım biçimi, çocuklarına ayda kaç kitap aldığı, evdeki kitaplık mevcudiyeti, aile bireylerinin düzenli olarak kitap okumaya vakit ayırıp ayırmadıkları hususları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Diğer yandan, ailenin ortalama aylık gelir düzeyi ile, annenin küçükken çocuğuna masal/öykü anlatıp anlatmaması, çocuğuna aldığı kitap sayısı, harçlık verip vermemesi, evdeki kitaplık mevcudiyeti ve aile bireylerinin düzenli kitap okuma durumları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Ailedeki çocuk sayısının ile; annenin çocuğunun kitap edinmesi konusundaki yaklaşım biçimi, küçükken çocuğuna masal/öykü anlatma durumu, kitabın resim özellikleriyle ilgili görüşleri, çocuk kitabında kullanılması gereken kâğıt tipiyle ilgili bilgileri ve çocuklarının neler okumasını uygun bulduğuyla ilgili görüşleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Anketin üçüncü bölümünde ise; annelere yedi soru yöneltilerek, onların çocuk kitabının biçimsel ve içerik özellikleri bakımından bilgileri belirlenmiştir. Daha önceki bölümde açıklandığı gibi annelerin çocuk kitaplarının birçok özelliğini tanımadıkları sonucu elde edilmiştir.

Ayrıca, annenin mesleği ile, çocuk kitabı yazım kuralları ve çocuk kitabında olması gereken harf boyuyla ilgili bilgileri; annenin eğitim düzeyi, çocuk kitabında kullanılması gereken cilt tipi, yazım kuralları, çocuk kitabında olması gereken harf boyu, kullanılması gereken kâğıt tipi ve sekiz yaş grubuna uygun olan yayınlar konusundaki bilgileri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Ailenin gelir düzeyi ile, annenin çocuk kitabı yazım kuralları ve sekiz yaş grubu çocuğuna uygun olan yayınlar konusundaki bilgileri arasında ve yine ailedeki çocuk sayısı ile, annenin çocuk kitabı resim özellikleriyle ilgili görüşleri, kullanılması gereken kâğıt tipiyle ilgili

bilgileri ve sekiz yaş çocuğuna uygun olan yayınlar konusundaki görüşleri arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Elde edilen genel sonuca göre, annelerin okumanın önemi konusunda yeterli bilinçte olmadıkları, çocuk kitabı konusunda yeterli bilgi donanımları olmadığı, anne – çocuk iletişimi konusunda yetersiz kaldıkları, ayrıca annelerin okuma olgusu ve çocuk kitabı alanına ayrı bir ilgi duymadığı, çocuklarını doğru yönlendiremedikleri ileri sürülebilir.

II. ÖNERİLER

- Annelerin çocuk eğitimde çok önemli bir yere sahip olduğu göz önüne alınarak, özellikle annelerin ve onların yanında babaların, çocuk gelişimi alanında eğitim veren kurumlar tarafından yoğun eğitime alınması gereklidir. Bu çalışmanın bölgesel olarak değil, tüm ülke çapında çocuk gelişim uzmanları, çocuk psikologları ve kütüphanecilerin işbirliği ile yapılması sağlanmalıdır. Ayrıca televizyon, radyo, internet vb. gibi kitle iletişim araçlarında çocuk eğitimi programlarına da daha fazla önem verilmelidir.
- Anne babaların çocuk kitapları konusunda bilgilendirilebilmesi için, Kültür Bakanlığı'na bağlı halk ve çocuk kütüphanelerinin organizasyonlarıyla çocuk kitaplarının tanıtımı sağlanmalıdır.

III. ARAŞTIRMA YAPACAK OLANLARA ÖNERİLER

Yapılacak araştırmalarda;

- Çocuk kitaplarının içerik, biçim ve dil özellikleri bakımından çağdaş nitelikte olup olmadığı ve çocuk kitaplarının yeterli sayıda hazırlanıp hazırlanmadığı hususları üzerinde durulabilir.
- Kitapçılar ve yayınevlerinin anne babaları, çocuklarına kitap alma konusunda ne derece ve nasıl teşvik ettikleri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Alpay, M. 1991, **Kütüphane: Dünü Bugüne Bağlayan Köprü**, Türk Kütüphaneciler Derneği, İstanbul.
- Atatug, F. 1987, **Çocuklar İçin Yazmak**, Çocuk Yayınları Sempozyumu Bildiriler 1981, Kütüphaneler Ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 52 – 76
- Aytaş, G., 2005. “**Çocuk Edebiyatı Etrafında**”, 1-5, <http://w3.gazi.edu.tr/web/gyaytas/cocukedebyaty.htm>
- Babacan, M. 2005, Çocuk Tiyatrosunun Eğitime Katkıları, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Bilgin, M.ve Yeşilyaprak. B. (Ed), 2003, **Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi**, Pegem Yayıncılık, Ankara
- Bilkan, A. F. 2005, Çocuk Edebiyatı- Kavram Ve Mahiyet, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Ciravoğlu, Ö. 1997, **Çocuk Edebiyatı**, Esin Yayınevi, İstanbul
- Çetinkaya, S., 2004, **Afyon Merkezindeki İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı**, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon (Yayınlanmamış)
- Dilidüzgün, S. 1996, **Çağdaş Çocuk Yazını; Yazın Eğitime Atılan İlk Adım**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- Dodson, F. 1991, **Baba Gibi Yar Olmaz**, Çev.: S. Selvi, Özgür Yayınları, İstanbul
- Efe, A. 2005, Ninni Ve Masalların Dünyasında Çocuk, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Gander, J.M.; Gardiner, W.H. 1998, **Çocuk Ve Ergen Gelişimi**, Çev.: A. Dönmez; N. Çelen; B.Onur, İmge Kitabevi, Ankara
- Gökşen, E. N. 1985, **Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız**, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Grimm, W. 2005, Masalların özü üzerine, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Gürler, Ü., 1999, **Çocuk Kitapları Ve Anne Babaların Bu Konudaki Tutumları Üzerine Bir İnceleme**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara (Yayınlanmamış)
- Gürün, O. 1984, **Çocuğumuzu Tanıyalım**, İnkılâp-Aka Yayınevi, İstanbul

- Houston, M., 1997. “**How Tutors Can Support Young Readers**”, On The Road To Reading
– A Guide For Community Partners,
<http://www.ed.gov/pubs/RoadtoRead/part3a.html>
- İrez, S. 1978, **Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi**, İstanbul.
- Kaptan, S.1995, **Bilimsel Araştırma Ve İstatistik Teknikleri**, Rehber Yayınevi, Ankara.
- Kocabaş, İ., 1999, **Çocuk Kitapları Seçim Kriterleri Ve 1997 Yılına Kapsayan Bir Değerlendirme**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara (Yayınlanmamış)
- Köknel, Ö. Ve Özügürlü, K. 1980, **Tıpta Ruhsal Bilim**, Bozak Matbaası, İstanbul
- Nurdağ, S. 2005, Bir Eğitim Aracı Olarak Okul Piyaseleri, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Oğuzkan, F. 1987, **Yerli Ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı**, Emel Matbaacılık, Ankara
- Özdemir, E. 1987, **Türkçe Öğretimi Kılavuzu**, İnkılap Kitabevi, İstanbul
- Sağlık, Ş. 2005, Çocuk Romanları, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Sever, S. 2003, **Çocuk Ve Edebiyat**, Kök Yayıncılık, Ankara
- Şimşek, T. 2005, Çocuk Şiirleri, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Şirin, M. 1998, **99 Soruda Çocuk Edebiyatı**, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul
- Tosun, N. 2005, Çocuk Hikayeleri, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara
- Tuncer, N. 1993, **Çizgi Roman Ve Çocuk**, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul
- Türküm, S. 2000, **Çocuk Gelişimi Ve psikolojisi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir
- Tıraş, A. 2000, **Çocuklara Yönelik Basılı Çizgi Eserlerin İçerik Ve Şekil Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon(Yayınlanmamış)
- Uluğ, O. 1997, **Çocuğun Gelişiminde Ve Çocuğu Tanımada Oyunun Önemi**, Göçebe Yayınları, İstanbul
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. 2005, **Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi**, Anı Yayıncılık, Ankara
- Yavuz, M. H. 1997, **Masallar Ve Eğitimsel İşlevleri**, Ürün Yayınları, Ankara

Yıldırım, E. 2005, Modern Masallar, **Hece Dergisi**, 104-105, Ankara

Yörükoğlu, A. 1996, **Çocuk Ruh Sağlığı**, Özgür Yayınları, İstanbul

Yurdadoğ, B. 1995, **Çeşitli Çocuk Kitaplarının Kağıt, Hurufat Ve Renk Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar**, Birinci Çocuk Edebiyatı Sempozyumu: 23 Nisan Bildiriler ve Tartışmalar, Haz.: Zeki Gürel, Türkiye İlim Ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Ankara, 44-55

Yüksel, M. 1987, **Muhteva İtibariyle Çocuk Yayınları İle Okul Çağı Çocuklarının Psiko Sosyal Gelişmeleri Arasındaki İlişkiler**, Çocuk Yayınları Sempozyumu Bildiriler 1981, Kütüphaneler Ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 89-94

EKLER

<u>EK</u>		<u>Sayfa</u>
EK 1.	Anneler İçin Anket Formu.....	x1

Değerli Anne ,

Aşağıda kitap seçim kriterleri ve çocuğunuzun kitap edinmesi konusundaki görüşlerinizi belirlemek amacıyla 3 bölümden oluşan toplam 24 soruluk bir anket yer almaktadır.

Size uygun olan seçeneklerin yanındaki paranteze, çarpı (x) işareti koyarak ve boş bırakılan 1 soruya cevabınızı yazarak soruları yanıtlayınız.

1.BÖLÜM

1.Mesleğiniz nedir?

- Avukat
- bankacı
- doktor
- hemşire
- ev hanımı
- öğretmen
- memur
- işçi
- mühendis
- mimar
- serbest ticaret
- subay- astsubay
- diğer

2.Eğitim durumunuz nedir?

- Okur yazar
- İlkokul mezunu
- ortaokul mezunu
- Lise mezunu
- Yüksekokul mezunu

3.Ailenizin ortalama aylık geliri ne kadardır?

- 400 – 800 YTL
- 800 – 1250 YTL
- 1250 – 1600 YTL
- 1600 – 2000 YTL
- 2000 YTL ve üzeri

4.Ailenizdeki çocuk sayısı kaçtır?

- Bir
- İki
- Üç
- dört
- beş ve üzeri

2.BÖLÜM

5.Çocuğunuza hangi amaçla kitap alıyorsunuz?

- Öğretmeni istediği için   Çocuk istediği için
 Araştırma ve yaratıcılık gücünün gelişmesi ve farklı bakış açıları kazanabilmesi için
 Okuma ve anlama kabiliyetinin gelişimi için

6.Çocuğa kitap seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?

- Kitabın yazarına,yayınevine
Kitabın serisine
Kitabın konusuna
Kitabın resimlerine
Başka varsa yazınız.....

7.Çocuğunuzun kitap edinmesi için aşağıdaki yaklaşım biçimlerinden hangisini benimsiyorsunuz?

- Kendisi ne bulursa okuyor, teşvik etmiyorum
Çocuğumu teşvik etmek istiyorum ama zaman bulamıyorum
Çocuğumu teşvik etmek için neler yapmam gerektiğini bilmiyorum
Çocuğuma kitap alıyor, okuyor ve teşvik etmeye çalışıyorum

8.Çocuğunuza küçükken masal / öykü anlattınız mı?

- Her gün düzenli olarak anlattım
Vakit buldukça, ara sıra anlattım
Hiç anlatmadım

9.Çocuğunuz derslerden sonraki zamanlarında ne yapar?

- oyun oynar   TV seyreder
spor yapar   internette araştırma yapar
çocuk kitapları okur

10.Çocuğunuza ayda kaç kitap alıyorsunuz?

- bir   iki   üç   dört ve daha fazla   Her ay almıyorum   Hiç almıyorum

11.Çocuğunuza çocuk kitabı alması için yeterince harçlık veriyor musunuz?

- veriyorum – yeterli   veriyorum – yetersiz
vermiyorum

12.Çocuk kitabı almaya nasıl karar verirsiniz?

- Ailece birlikte karar veririz
- Genellikle anne karar verir
- Genellikle baba karar verir
- Genellikle çocuk karar verir

13.Evinizde kitaplığınız var mı?

- evet
- hayır

14.Her gün düzenli olarak aile bireylerinin kitap okumaya ayırdığı bir vakit var mı?

- evet
- hayır

15.Çocuğunuza çoğunlukla aldığınız kitap türlerini işaretleyiniz.

- Masal
- Hikaye
- roman
- şiir
- Biyografi
- resimli kitap
- fen kitabı
- çizgi roman

16.Çocuğunuza kitap almadan önce, onu okuyor musunuz?

- Evet, kitap almadan önce, kitabı okuyorum
- Sadece özet kısmını okuyorum.
- Hayır, kitabı okumayı gereksiz buluyorum.

17.Çocuğunuza aldığınız son beş kitabın adını yazar mısınız?

.....
.....
.....

3.BÖLÜM

18.Çocuğunuza alacağınız çocuk kitabının cildinin nasıl olmasını tercih edersiniz?

- Yapıştırma cilt   İplik – dikiş cilt
Spiral cilt   Zımbalı cilt

19.Size çocuk kitabının resim özellikleri nasıl olmalıdır?

- Resimler canlı olmalı
Resimler metni yorumlamalı
Resimler soyut çizilmeli

20.Size çocuk kitabı yazım kuralları nasıl olmalıdır?

- Hatasız olmalıdır
Bir iki hata olabilir
Kurallardan çok kitabın verdiği mesaj önemlidir

21.Size çocuk kitabında olması gereken harf boyu nedir?

- Harf boyu 10 punto
Harf boyu 12 punto
Harfler her boy olabilir

22.Size çocuk kitaplarında nasıl kağıt kullanılmalıdır?

- Kuşe kağıt
Samanlı kağıt
Mat kağıt
Her cins kağıt olabilir

23.Çocuğunuzun neleri okumasını uygun bulursunuz?

- Bulduğu her yayını okuyabilir
Özellikle ders/kurs kitaplarını okuyabilir
Çocuk kitaplarını okuyabilir.
Diğer.....

24.Size bir çocuk kitabında hangi konunun işlenmesi daha uygun olur?

- Çocuk kitabı her konuda olabilir.   siyasal,ideolojik içerikli
Sevgi, saygı, dostluk   Cesaret   Çalışkanlık